25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6755 24 ՄԱՐՏ 1908 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 5 ՐԷՊԻ-ՈՒԼ-ԷՎՎԷԼ 1326 6 Avril 1908 25me année № 6755

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 փարա ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ 10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ԳՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Ֆրանսական բանաստեղծութիւնը. — Ակնարկ մը վերջերս երեւցող խմբի մը բանաստեղծական գործերու վրայ. — Ակադեմական ընդունելութիւններ երբեմն եւ հիմա. — Զօլա եւ Բանթէօն:

Ֆրանսական գրականութեան մէջ բանաստեղծութիւնը, վերջին քառորդ դարուն, ամէնէն շատ փոփոխութիւններու ենթարկուած ճիւղն եղաւ: Այս փոփոխութիւնները—յաճախ անմիտ—դէպ ի յառաջդիմութիւն չմղելէ զատ մեծ շփոթութիւն յառաջ բերին բանաստեղծութեան ու տաղաչափութեան օրէնքներուն մէջ: Գտնուեցան գրողներ—մասնաւորաբար ծայրահեղ սէնպօլիսթներ—որոնք իրենց քերթուածներուն մէջ այնպիսի ձեւեր, այլաբանութիւններ սկսան գործածել զորս յաճախ... իրենք ալ չէին հասկընար: Անոնցմէ զատ vers-libristeներ բանաստեղծութիւն մը մշակեցին որ աւելի արձակի կը նմանէր, զուրկ ներդաշնակութենէ, առանց չափի, առանց յանգի: Լուրջ քերթողներ չհետեւեցան սակայն այս նորութիւններուն, պնդելով որ նմանօրինակ շարժում մը երկար կեանք չէր կրնար ունենալ: Եւ իրաւ ալ եղելութիւնները իրաւունք կուտան անոնց, գոնէ այնպէս կերեւայ վերջին երկու ամիսներուն մէջ երեւցող բանաստեղծական գործերէ: Նոր քերթողները հետզհետէ կը մօտենան Ֆրանսայի երբեմնի չափական և յուզիչ բանաստեղծութեան զոր մշակեցին Հիւկօ և Ռօնսար, և նորագոյններէն մասնաւորապէս Սիւլլի-Բրիւտօմ: Այս մասին աւելի լաւ գաղափար մը կազմելու համար ակնարկ մը ձգենք վերջերս հրատարակուած մէկ քանի բանաստեղծական հատորներու վրայ: Ամէնէն առաջ յիշենք երիտասարդ գրողի մը՝ Էրնէսթ Կապէրի քերթուածներու առաջին հաւաքածոն, Roses Latines: Գիրքին յառաջաբանը գրած է նշանաւոր գրագէտ և Aphroditeի հեղինակ Բիէր Լուիս, որ մեծապէս կը գնահատէ Էրնէսթ Կոպէրի ձգտումը հին բանաստեղծութեան մօտենալու: Ռօզ Լաթինի մէջ յայտնապէս կ'երեւայ որ հեղինակը լաւ ըմբռնած է բանաստեղծութեան ոգին, և կը ջանայ սէնպօլիսթ ձեւերէ զերծ, պարզ ու հասկնալի լեզուով մը բացատրել իր նոյնքան պարզ ու հասկնալի զգացումները: Էրնէսթ Կոպէր իր այս բանաստեղծական հատորէն զատ գրած է ուրիշ երկու գործեր ալ, որոնցմէ առաջինն է Nouvelle Littérature, ուր կը խօսի վերջին տասը տարիներուն մէջ յառաջ եկած գրական ուղղութիւններու և դպրոցներու վրայ՝ անկողմնակալ ոգիով մը. իսկ երկրորդը լուրջ ուսումնասիրութիւն մըն է ծանօթ բանաստեղծ ու ակադեմական Ֆրանսուա Գօբէի վրայ, զոր ջերմապէս կը պաշտպանէ այն յարձակումներուն դէմ որոնց ենթարկուեցաւ այնքան անիրաւ կերպով՝ սէնպօլիսթ բանաստեղծներու կողմէ: Էրնէսթ Կոպէրի գործէն վերջ կ'արժէ յիշատակել Լիօնէլ տը Րիէօի քերթուածներու հատորը, Belle Saison: Լիօնէլ տը Րիէօ հեղինակն է Hécube անուն գեղեցիկ թարգմանութեան մը որ երկու տարի առաջ ներկայացուեցաւ առաջին անգամ Օրանժի թատրոնին մէջ: Ծովին անսահմանութեան ու գեղջկական կեանքի սիրահար բանաստեղծը, իր քերթուածներուն մէջ շատ աւելի հանդարտ զգացումներ կը պատմէ քան Էրնէսթ Կոպէր, որ իր ծննդավայրէն հեռու՝ Բարիզի մէջ ապրելով ընդհակառակը խռովայոյզ կերպով գրած է: Գիրքը ձօնուած է գաւառացի նշանաւոր բանաստեղծ Ֆրէտէրիք Միսթրալի, բայց հակառակ անոր բարեպաշտիկ զգայնոտութեան Լիօնէլ տը Րիէօ աւելի անհաւատ մըն է, տեսակ մը բնութենապաշտ, բայց այս բանը արգելք եղած չէ որ ձեւի ու մտածումի տեսակէտներով ճշմարիտ գլուխ-գործոցներ արտադրէ: Երկու խօսք ալ ըսենք ուրիշ նոր բանաստեղծի մը՝ Անտրէ Տրլավուրի մասին, որ վերջերս հրատարակեց իր քերթուածներու առաջին հաւաքածոն, Les Oasis անունով: Անտրէ Տրլավուր աւելի հոգեպաշտ, աւելի քրիստոնեայ է քան Լիօնէլ տը Րիէօ: Իր բանաստեղծութիւններուն մէջ, որոնց մեծագոյն մասը կրօնաշունչ ոգիով մը գրուած է, թոյլ կուտայ բարոյախօսի խմոր մը, և նոյն իսկ պերճաբան քարոզախօսի: Իր քերթուածներուն մէջ կ'երեւայ մեծ կորովութիւն մը գաղափարներուն և զգացումներուն հաստատուն և արտայայտիչ ձեւ մը տալու: Երբեմն կը շօշափէ մեծ նիւթեր, որոնք քիչ մը կանխահաս են, կը կարծեմ երիտասարդ բանաստեղծի մը համար:

⁂ Մեր վերջին քրոնիկով (Արեւելք, թիւ 6744) կը ծանուցանէինք թէ Ակադեմիայի անդամ ընտրուած էին Ժան Ռիշբէն, Հանրի Բուանգարէ և Ֆրանսիս Շարմ: Մօտերս պիտի կատարուի անոնց պաշտօնական ընդունելութեան հանդէսը: Այս առիթով աւելորդ չենք նկատեր տեղեկութիւններ տալ ակադեմական ընդունելութիւններու վրայ: Այս հանդէսները կը կատարուին Ակադեմիայ հնաւուրց մատուռին մէջ, որ հիմա եղած է Գիմէթի սրահը: Նորընտիր ակադեմականը իր երկու կնքահայրերուն հետ հանդիսաւոր մուտք կը գործէ սրահէն ներս: Հանդէսը բացուելէ վերջ, կ'արտասանէ ճառ մը, որուն մէջ իր նախորդին ներբողը կը հիւսէ, և որուն կը պատասխանէ Ակադեմիայի տնօրէնը: Բայց այս արարողութիւնը միշտ այս կերպով տեղի ունեցած չէ: Նախապէս շատ աւելի պարզ կերպով կը կատարուէր: Նոր անդամը բերանացի շնորհակալութիւն կը յայտնէր իր պաշտօնակիցներուն. ընդունելութեան ճառ չէր կարդացուեր: Առաջինը արտասանուեցաւ 1640ին Բաթրիւի կողմէ. իրմէ վերջ այս ճառերը պարտաւորիչ դարձան, բայց նախնական քննութեան մը չէին ենթարկուեր: 1693ին Լա Բրիւյէր իր ներբողականին մէջ անճահ ու կծու լեզու մը գործածած էր իրեն ժամանակակից կարգ մը գրողներու մասին. այդ թուականէն սկսելով որոշուեցաւ որ այս ճառերը նախնական քննութեան մը ենթարկուին, որպէսզի նմանօրինակ դէպք մը ուրիշ անգամ չպատահի: Ինչպէս ըսինք, ընդունելութեան ճառերուն մէջ նորընտիր անդամը ստիպուած է իր նախորդը գովաբանել անպատճառ: Այս սովորութիւնը հաճոյ չէ եղած շատերու, որոնք զայն անբարոյացուցիչ նկատած են, որովհետեւ այս ներբողները յաճախ շողոքորթութիւններ են, զուրկ անկեղծութենէ ու քննադատական ոգիէ: Այս նկատումով մէկէ աւելի տաղանդաւոր գրողներ և բանաստեղծներ իբր ընտրելի չեն ներկայացած բնաւ անմահներու ժողովին, զոր կեղծաւորներու հաւաքոյթ մը համարած են: Ընդունելութեան հանդէսներուն ներկայ կրնան գտնուիլ բացի գրագէտներէ, ամէն անոնք որ կրցած են մուտքի տոմս մը ձեռք ձգել:

⁂ Արեւելք արդէն ծանոյց իր ընթերցողներուն թէ Էմիլ Զօլայի աճիւնները Բանթէօն պիտի փոխադրուին կառավարութեան ծախքով: Աւելորդ է խօսիլ այն մեծամեծ ծառայութիւններուն վրայ զորս մատուցած է Զօլա՝ մարդկութեան, քանի որ ուրիշներ աւելի կամ նուազ յաջող կերպով ըրին այդ բանը: Բնական է որ, ինչպէս միշտ կը պատահի նմանօրինակ պարագաներու մէջ, գտնուին այնպիսիներ որոնք հաշտ աչքով չնային L'Assommoirի հեղինակին ըլլալիք այս պատիւին. բայց իրապէս զարմանալի է անոնց մէջ տեսնել Մ. Մորիս Պարէսի պէս լուրջ անձնաւորութիւն մը: Այսպէս Երեսփոխանական ժողովի վերջին նիստին մէջ, ծանօթ ակադեմականը կծու լեզուով մը կը քննադատէ Զօլան, զոր անարժան կը նկատէ թաղուելու այնքան մեծ մարդոց քով: Ընկերվարական Մ. Ժօրէս կը պատասխանէ իրեն և ցոյց կուտայ Զօլայի արժանիքը և կը յաջողի շահիլ քուէներու ստուար մեծամասնութիւնը: Բարիզեան թերթ մը հետեւեալ կերպով կը պատասխանէ Զօլայի աճիւններուն Բանթէօն փոխադրուելուն հակառակող մարդոց. «...Շատ կը տեսնեն Զօլայի ըլլալիք այս պատիւը: Եթէ Զօլա արժէք մը չունի, Բանթէօն փոխադրուելով արժէք մը չի ստանար. Թո՛ղ հոգ չընեն այդ մասին. իսկ եթէ կարեւորութիւն մը ունի, ուրեմն իրենց խօսքերը նախանձի արդիւնք են լոկ:»

Հ. ԼՈՒՍԱՐՓԻ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԴՈՂԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Առաջին ակնարկով, ընկերաբանական հարց մը կարծեցնել կուտայ վերնագիրս: Փողոցը, շուկան, եկեղեցին չե՞նք հանդիպած դողդղացող մարդոց և չե՞նք գրաւուած հետաքրքրական զարմանքով պահ մը անոնցմով, երբ ժամուանդ տեսնէք թէ անոնք դեռ ծերութեան շրջանէն ալ շատ հեռու կը գտնուին. բայց միայն հետաքրքրութիւնը ի՞նչ կ'արժէ, երբ մեր կեանքին հետ առնչութիւն ունեցող էական խնդիրներու վրայ գաղափար մը իսկ չունինք: Դողդղացողները երեք խմբակի բաժնելով ուսումնասիրելէ առաջ, քանի մը խօսքով այդ ախտը բացատրելը շահեկանութենէ զուրկ չի կրնար համարուիլ: Երբ մեր կամքէն անկախաբար ո և է մէկ անդամնիս կամ մարմինը ամբողջութեամբ կարգ մը փոքր, այլ փութկոտ ճօճական պրկումներու ենթարկուին, «դող մը կը զգամ վրաս» կ'ըսենք, ինչ որ հռչակաւոր գիտուններէն կենսաբան Մառէյի պատճառաբանութեամբ աւելի լաւ կը լուսաբանուի: Յիշեալ գիտունին տեսութեան համեմատ՝ բնական վիճակի մէջ ջղային իրարայաջորդ հոսանքներ դնդերային դրութիւնը միօրինակ կծկումի մը ենթարկած են. երբ ջղային այդ կանոնաւոր հոսանքը ընդմիջաբար կատարուի, կծկումը իր միօրինակութիւնը կորսնցնելով անկանոն ձեւ կ'առնէ, ինչ որ դողդղալ կ'անուանենք: Ուրեմն, ինչպէս ակներեւ կ'երեւի, դող, ցուրտ, վիշտ, ուրախութիւն և զանազան ախտաբանական պատճառներ ջղային դրութեան վրայ ազդեցութիւններ գործելով դող կրնան պատճառել անջատաբար: Դողը մասնակի կամ ամբողջական ըլլալէ զատ, տեւական կամ թեթեւ կրնայ ըլլալ, այնպէս որ շատ անգամ շօշափումով իսկ որոշել անկարելի եղած ատեն, երբեմն նոյն իսկ պարզ ակնարկով մը ենթակային դողդղալը կրնայ տեսնուիլ. օրինակի համար, ալքոլամոլներու, կապարի գործարաններու մէջ աշխատող գործաւորներու մարմինը միշտ թեթեւ դողով մը համակուած է: Տեսնենք թէ ի՛նչ տեսակ շարժառիթներ մարմինը աշնան տերեւի մը պէս դողդղալու կը ստիպեն: Դող հրաւիրող պատճառները կրնանք համարել մոլութիւն, հիւանդութիւն, ծերութիւն, ժառանգականութիւն և արհեստ: Արդ, մոլութեան կարգը կը դասուին ալքոլամոլութիւն, ծխամոլութիւն, աֆիոնի գործածութիւն, սեռային ծայրայեղ մերձեցում և գինովութիւն, մոլութիւն մը՝ որ երկսեռ երիտասարդութեան մէջ անհամեմատ մեծ աւերներ կը գործէ: Այս մոլութեանց վրայ անջատաբար շատ անգամներ գրուած ըլլալով, միայն կ'ուզեմ գինովութեան մասին երկու խօսք ընել: Գինովութեան առթած աւերները իրենց բովանդակ արհաւիրքով պատկերացուած են արդէն. օրօրոցներու քով գերեզմա՛ններ ուրուագծած, գերեզմաններու մօտեցողներուն դարձեալ օրօրոցին դիմելու միջոցները ցոյց տրուած են, բայց ի՛նչ կ'արժեն բոլոր ատոնք: Գործնականին մէջ այնպէս կրնա՛ն օգտակար ըլլալ. ամենեւի՛ն. երբ անխելահաս պատանին ցնցուած է անգամ մը անորոշ հեշտանքի տատանումով մը, ի՛նչ կ'արժեն յորդորներ ու քարոզներ. գինովութեան դէմ բարերար պատուար մը քաշելու համար նախ ծնողական յարկը մաքրելու, մօր և հօր խօսքերը, շարժումները ամենազգայուն հակադրութեան մը ենթարկելու են զաւակներու ներկայութեան, որոնք չարամիտ ընկերներէ հեռու պահուելու են. մէկ սենեակ վարձողները, զաւակներու ներկայութեան նոյն սենեակին մէջ զոյգ պառկելու չեն: Վերջապէս տղուն մէջ հեշտանքի, տաւանքի գաղափարը չարթնցնելու համար ի՛նչ միջոց որ կայ՝ կիրարկելու է: Ատանց այս պայմաններու գինովութեան դէմ եղած ամէն ճիգ, ամէն յորդնութիւն մոլութեան աւելի՛ ընդարձակման կը ծառայեն, այսինքն գինովցողներու ուղղուած երկարաբանութիւններ հովին դէմ սիկառ վառելու չափ կ'ազդեն, քանի որ այս գէշ ունակութիւնը դպրոցի մէջ գէշ ընկերներէ սորվելով 14-15 տարեկանէն կիրառման դրուիլ կը սկսուի: Ահա թէ ինչո՛ւ պատանեկութեան մէկ մեծ մասը 20էն մէջ ծերուկի մը պէս կը դողդղայ այսօր: Ալքոլամոլներու քով դողդղալը ստուգելու համար, երբ ձեռքի մատները բացած օդին մէջ բռնել պատուիրենք, իսկոյն դող մը կ'երեւի որ տակաւ մոլութեան հետ շեշտուելով անդամներու, դէմքի, լեզուի վրայ կը տարածուի: Անոնց քով, առաւօտ նախաճաշէն առաջ, պզտիկ բաժակէ մը վերջ դողը կը շեշտուի. նոյնպէս այդպիսի անձեր դժուարամարսութեան, անքնութեան և տեսողական խանգարումներու կը մատնուին: Ալքոլամոլներու դէմքը միշտ կարմիր կը տեսնենք, որովհետեւ մազերակները ուռած վիճակի մէջ կը գտնուին միշտ:

Անդրադառնանք սակայն ծերութեան, ուր մարմինը ամբողջական քայքայում մը ցոյց կուտայ և տակաւին դողդղալուն կ'ընկերանան նաեւ զառամածութիւն, զգայարանքներու տկարութիւն, հիւսուածային ուժաթափութիւն: Ուշադրութիւն ըրա՞ծ էք թէ ծերութեան դողդղումը վիզի դնդերներէն ծայր առնելով, շրթներուն և յետոյ վերին անդամներուն վրայ կը տարածուի. դիտա՞ծ էք անոնց պատկառելի ալեհեր շրջանակուած դէմքը՝ ուր բառերը, վանկերը շրթներէն կը կախուին հատկահատ: Երբ գլխու շարժումին հետ այս երեւոյթները 45—50 տարեկանի մը քով տեսնուին, բառ Շառգոյի sclérose en plaqueի յատկանիշը կը կազմեն որ գէշ կերպով կը վերջանայ: Արհեստի պահանջումով՝ կարգ մը նիւթերով աշխատող գործաւորներ աստիճանական թունաւորումով մը նախ ձեռքերու թեթեւ դողդղում մը կ'զգան, որուն կը յաջորդէ լեզուի թոթովութիւն, կամայական շարժումներու դժուարացում. օրինակի համար, երբ գործաւորը գաւաթ մը ջուր առնել ուզէ, մեծ դժուարութեամբ զայն բռնելով բերնին կրնայ մօտեցնել և գաւաթը որչափ աւելի բերնին մօտենայ, այնչափ մեծ համեմատութիւն մը կը տեսնուի դողալուն մէջ. եթէ այս վիճակը անուշադիր անցնի, տակաւ հիւանդը առանց ուրիշի մը օգնութեան չի կրնար ճաշել, ինչ որ ոսկեզօծիչներու, հայելիի գործարաններու մէջ սնդիկով աշխատողներու կը պատահի: Ժառանգական դողին անդրադառնալով, ինչ որ աւելի այրերու քով կը տեսնուի, յետագայ կերպով ուրիշ տեսակներէ կը զանազանուի: Դողին ժառանգական ըլլալը կամ չըլլալը զանազանելու համար, այսինքն ժառանգական է ըսելով մեզ մոլորեցնել ուզողներուն չզոհուելու համար, գիտնալու է թէ վերի անդամներուն և ծոծրակի (nuque) կծկումները վայրկեանը 8—10 անգամ եղած ատեն կամաւոր շարժումներու մէջ կ'աւելնան, թէ ատոնք հանգստանալով գիշերները կ'անհետին. ատոնցմէ զատ ցուրտ, յուզում և ըմպելիներու զանազան տեսակներ դողդղացումը կը չափազանցեն: Վերջապէս ուսանող երիտասարդութեան էութիւնը ցնցող քննութեան դողն ալ պէտք չէ մոռնալ:

ԴԱՄԻԷՆ Ց. ՍԱՐՐԱՖԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ե.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ

Յօդ. ՀԼ.— Այս առթիւ հարկ է ուսուցնել թէ տեսուչներ պէտք է անձամբ ճանչնան իւրաքանչիւր աշակերտի տէր եղող անձը, հայր կամ մայր կամ եղբայր կամ խնամակալ կամ պաշտպան, գիտնան անոնց վայթը կամ բնոյթը, մինչեւ իսկ ճանչնան անոնց առօրագրութիւնը, թէ՛ ուղղակի յարաբերութեամբ օգտուելու, և թէ որ և է թիւրիմացութեան կամ խաբէութեան ներքեւ չզոհուելու համար:

Յօդ. ՀԼԱ.— Վարժարաններու դռնապաններ արձակուրդի ժամէն առաջ և որ և է պատճառով պիտի չներեն աշակերտներուն՝ վարժարանէն մեկնիլ: Ճաշի կամ ուրիշ պատճառի համար արտօնեալներ յոկանէ յանուանէ դռնապանին պիտի ծանուցուին, բացառիկ առիթներու մէջ տեսուչէն կամ գրաւոր կամ բերանացի արտօնութիւն պիտի առնուի և դռնապանին հաղորդուի:

Յօդ. ՀԼԲ.— Աշակերտք պարտաւոր են չաղտոտել, չկոտրել, չկտրել, չվնասել, չվերցնել որ և է վարժարանական կահ կամ կարասի կամ գոյք. գրասեղան, նստարան, քարտէս, գիրք, գործիք: Զանցառուներ վնասը տուժելու կը պարտաւորուին, հարկաւ իրենց պաշտպանին հաշուոյն, և պատիժի ալ կ'արժանանան: Վարժարանէ դուրս բան մը տանելու համար, վարիչին որոշ և յատուկ հրամանը անհրաժեշտ է:

Յօդ. ՀԼԳ.— Աշակերտք ամէն օր իրենց հետ պիտի ունենան նոյն օրուան դասերուն գիրքերը, տետրակները և գործիները: Կրնան իրենց հետ ունենալ ուրիշ օրերուն դասագիրքերը, և օժանդակ գիրքեր, զոր. բառարան, ատլաս, ևն. բայց չեն կրնար իրենց հետ բերել ոչ դուրսէն գիրքեր, ոչ վարժարանին մէջ չգործածուած դասագիրքեր, ոչ աւելորդ գործիքներ: Նախակրթարանի աշակերտներու քով պիտի չգտնուին հատու գործիներ, այսինքն դանակ, կտրոց, ղմլին, քերիչ, մկրատ ևն. Ամէն աւելորդ առարկաներ առաջին անգամ աշակերտին ձեռքէն առնուելով իրեն տունը կը դարձուին, կրկնուելուն կը պատժուին, երեքնելուն կը գրաւուին ալ:

Յօդ. ՀԼԴ.— Ընկեր ընկերի վնաս հասցնել արգիլեալ է բացարձակապէս, և ոչ իսկ կ'արդարանայ խաղի կամ կատակի պատրուակով: Վնասողը պարտաւոր կը մնայ հասուցած վնասը դարմանել կամ վճարել, հարկաւ իր պաշտպանին հաշուոյն: Եթէ վնասը չար մտադրութեամբ գործըւած է կամ թէ նշանաւոր հետեւանք ունի վնասուողին, պատժի ալ կ'ենթարկուի վնասողը: Բայց վնասուողը չկրնար անձամբ վրէժխնդիր լինել կամ թէ կրած վնասը կարգադրելու ձեռնամուխ լինել: Այս առթիւ ամէն իրաւունք կը կորսնցնէ և եթէ իրօք վնասած է, ինքն ալ վնասողի պատիժին կ'ենթարկուի:

Յօդ. ՀԼԵ.— Նիւթականէն աւելի խիստ կերպով արգիլեալ է ընկերին բարոյական վնաս հասցնել, բամբասել, նախատել, արհամարհել, ծաղրել, զայրացընել, զրպարտել, ստել, անիրաւել ևն.: Այդպիսի պարագաներու մէջ վնասը կը փոխարինուի սիրոյ առնելով, ներում խնդրելով, և իր պակասութիւնը անկեղծաբար խոստովանելով: Նոյն իսկ ներեալ չէ ընկերին գործած մէկ պակասութիւնը յայտնել, առանց հարցուած լինելու կամ առանց պաշտօնէ պարտաւորուած լինելու:

Յօդ. ՀԼԶ.— Աշակերտներուն արգիլեալ է իրարու դարակները գիրքերը և իրերը խառնել, ինչպէս նաեւ իրարու հետ առեւտուր ընել:

Յօդ. ՀԼԷ.— Ոչ մէկ առթիւ և ոչ իսկ կատակով ներեալ է աշակերտներուն իրարու վրայ ձեռք վերցնել, հրել, ձգել, քաշել, սահեցնել, զարնել, կռուիլ, ծեծել, ծեծկուիլ. Այս մասին յանցաւոր եղողներ խստիւ կը պատժուին: Ծեծողը մինչեւ իսկ ծեծուելու արժանի կ'ըլլայ:

Յօդ. ՀԼԸ.— Աշակերտներուն քաղաքավարի և բարեկիրթ ընթացքը պիտի յայտնուի իրենց բոլոր շարժուձեւերուն մէջ. նստուածքնին և կայնուածքնին և քալուածքնին շէնքշնորհք պիտի ունենայ, ձայներնին և խօսուածքնին և հարցում ընելնին պատշաճից կանոնի համաձայն պիտի ըլլայ, ուտելնին և խմելնին ալ կոկիկ և բիրտ կերպերէ զերծ պիտի ըլլայ:

Յօդ. ՀԼԹ.— Մաքրութիւնը պիտի տիրէ աշակերտին ամէն հանգամանքներուն մէջ: Երեսնին, ձեռուընին, մազերնին և եղունգնին մաքուր և պարկեշտօրէն յարդարուած, հագուստնին կոկիկ, չպատռուած, չթափթփած և եղանակի յարմար. գիրքերնին տետրակնին և գործիքնին մաքուր և կատարեալ, կանոնաւոր և ձեւաւոր առանց թանաքի բիծերու և առանց պատռուածքներու:

Յօդ. ՀԽ.— Զգեստին մասին պէտք է հոգալ որ թէ՛ մանչեր և թէ աղջիկներ դպրոցական թեւաւոր գոգնոց կամ շապիկ կամ ծործկոն մը ունենան համաձեւ և համագոյն, ինչպէս կարմիր գոգնոցը արդէն ընդունուած և ընդհանրացած է մանկական դասընթացքի համար: Միւս դասընթացքներուն համար նախադասելի կը գտնենք սեւ ու թեթեւ ասուին կամ թէ մութ կապոյտ կտաւը:

Յօդ. ՀԽԱ.— Աշակերտք կը ճաշեն ընդհանուր ճաշարահին մէջ, սեղաններու առջեւ կարգով նստած: Կերակուրնին տունէն կանուխ բերած կ'ըլլան կամ տունէն ատենին զրկուած կ'ըլլայ: Տնտեսներ առաջուընէ իւրաքանչիւրին սակառը իր տեղը կը դնեն և տաքցնելու պէտքերը կը

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 31 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

Թ.

ՎԵՐԱ ՆԷՍՐՕՖԻ ԴԵՐԸ

Մարքիզուհին սրտայոյզ շարժուձեւով մը իր բազուկները կ'երկարէր դէպի Վէրա Նէսրօֆ, որ այնքան յուզուած էր որքան չէր ուզեր ցուցնել: Ռուս աղջիկը և Օրօր զիրար կ'ողջագուրէին, փոխադարձ գորովէ ու ինքնաբուխ խանդէ մը մղուած:

— Բայց չեմ ըմբռներ ձեր ընթացքը, յարեց Վէրա Նէսրօֆ: Անկաշկանդ էակ մը չե՞ք միթէ: Ի՞նչ բան կ'արգիլէ ձեզ՝ ճամբորդելու, ինչպէս մարքիզը կ'ընէ: Այս աշխարհը ընդարձակ է: Հետաքրքիր եմ իմանալու թէ ո՞վ պիտի ընդդիմանայ ձեզի, եթէ երբեք Իտալիա, Թիրօլ կամ Գերմանիա ուղեւորելու փափաք ունենաք: Ի՞նչ բանէ կը վախնաք: Գ. տը Մօրայլի կասկածոտութենէն, երբ վառարանին քով չգտնէ ձեզ, դարձին, բուրդ մանելու զբաղած, իր տիրոջ սպասող ստրուկին պէս: Կը վախնա՞ք որ հետապնդումներ ընել կուտայ ձեր վրայ: Բայց ես կը ստանձնեմ ձեր հետքը ամբողջ քանի մը ամիս կորսնցնել տալու գործը: Ես գիտեմ ժպտելու և օձիքս ազատելու եղանակը, յարեց Վէրա, վայրագ շեշտով մը:

Տիկին տը Մօրայլ յամրօրէն կը ցնցէր գլուխը. միտքը դրած էր վտանգին բաղդատել տեղւոյն վրայ, առանց ո և է ելք նշմարելու: Իրեն այնպէս կը թուէր թէ արիութիւն կը պահանջէր այդ գործը: Ի զուր Վէրա կը ջանար համոզել մարքիզուհին:

— Չե՞ք վախնար որ երբ մարքիզը վերադառնայ, դարձեալ սկսի կենակցիլ ձեզի հետ, ջանալով ձեր ներումը ձեռք բերել, ո՛րքան ալ անարժան ըլլայ:

Ու Օրօրի մէկ ընդոստ շարժումին վրայ, ռուս աղջիկը յարեց.

— Կը հասկնամ որ ձենէ հեռու ուզէք պահել մարքիզը: Որքան ալ նուազ ըլլայ մտերմութեան առիթները, այնպիսի օրեր կը ներկայանան, ուր պիտի ստիպուիք կարգ մը աշխարհիկ պարտաւորութիւններ կատարել միասին: Չե՞ք վախնար այն վտանգէն՝ որուն ենթակայ պիտի ըլլաք: Կը բաւէ որ փոքր կասկած մը ունենայ ձեր վրայ, առանց հաշուելու թշնամիներու կողմէ եղած չարախօսութիւնները և ակնարկութիւնները... Կասկածի նշոյլ մը բաւ պիտի ըլլայ անոր ձեռքը մատնելու ձեզ:

Տիկին տը Մօրայլ կը հասկնար իր տուած որոշումին վտանգները, բայց պատուոյ խնդիր կը համարէր անոնց դիմագրաւելու յուսահատական կերպով: Գիտէր աւելի շուտ պիտի լմննար ամէն բան: Մնաց որ, առանց գիտակցութիւն ունենալու, իր ներքին հակասութիւններէն աւելի զօրաւոր եղող մայրական բնազդը և փոքրիկն Անտրէի նկատմամբ զգացած սէրը կը վարանեցնէին զինքը: Կրնար տղուն հայրը չսիրել իր բովանդակ էութեամբ, բայց կը պաշտէր իր զաւակը, սիրունիկ Անտրէն: Փաստերը սպառած ըլլալուն, Վէրա ի վերջոյ ըսաւ.

— Պիտի գայ ատեն մը, ուր հարկ պիտի ըլլայ ձեզ խնամել և առժամեայ ապաստան մը գտնել... Ի հարկին պիտի ջանա՛նք ձեր ամուսինը հեռացնել այնքան ատեն որքան պէտք է: Սկզբան խորհեցայ անոր ժամանումը յետաձգել, բայց կանխահաս պիտի ըլլար:

Վայրագ կրակ մը կը կարմրցունէր Վէրայի դէմքին վրայ, որ ապերախտ ասպարէզի մը յոգնութիւններուն պատճառաւ խիստ արտայայտութիւն մը առած էր: Տիկին տը Մօրայլ վախ զգալով չէր համարձակեր խօսքը թափանցել այն կասկածներուն, որոնք իր մէջ արթնցած էին Վէրայի խօսքերուն հետեւանօք: Ի՞նչ ընել կ'ուզէր Օր. Նէսրօֆ և ի՞նչ միջոցներ կրնար տրամադրել: Արբանեակներ ունէ՞ր արդեօք: Խորհրդաւոր ազդեցութիւններու շնորհի՞ւ պիտի օգնէր մարքիզուհիին:

— Գ. տը Մօրայլի կեանքն ու առողջութիւնը պէտք չէ որ վտանգի մէջ գտնուին, ըսաւ Օրօր բողոքախառն շեշտով և յուզիչ ուղղամտութեամբ մը:

— Հանդարտեցէ՛ք, ըսաւ Վէրա Նէսրօֆ, իր հեգնութիւնը պարտկելով: Իր առողջութիւնը և կեանքը ո և է վտանգի ենթակայ չեն ու չպիտի ենթարկուին բնաւ. բայց միտքս դրած եմ ձեզ ազատել, և այդ բանը պիտի կատարուի հակառակ ձեր կամքին, քանի որ չէք ուզեր աջակցիլ ինծի: Վստահութիւն ունի՞ք իմ վրաս:

— Այո՛...

— Իբր բժի՛շկ և իբր բարեկամուհի՛:

— Այո՛...

— Լա՛ւ. երբ դժնդակ օրերը հասնին, ժամն ինծի պիտի իմացնէ: Խօսք կուտա՞ք որ բոլորովին ինծի պիտի վստահիք ձեր անձը, երբ ատենը գայ:

— Խօսք կուտամ:

— Իմ հրահանգներուս պիտի հնազանդիք և պիտի հաւանիք որ պահով տեղ մը առաջնորդեմ ձեզ: Ո և է հարցում չպիտի ուղղէք ինծի, կատարեալ վստահութիւն ունենալով իմ վրաս...

— Ինչու այդ զգուշութիւնները ձեռք կ'առնէք:

— Անհրաժեշտ են: Ձեզի համար պիտի ընեմ այն բանը զոր ոչ մէկուն համար պիտի ընէի: Բայց չեմ ուզեր որ ձենէ, Ժաննէ ու ինէ զատ ուրիշներ վտանգուին այս գործին մէջ: Էականը սա է որ ձեր մայրական պաշտօնը յաջողութեամբ և կատարեալ գաղտնապահութեամբ ի գլուխ ելլէ:

— Պիտի վստահիմ ձեզի, ըսաւ մարքիզուհին, Վէրայի կորուկ խօսքերէն ազդուած...

— Խորհա՞ծ էք թէ ի՛նչ պիտի ընէք ձեր նորածինը: Պէտք է կանխաւ ճշդել այդ կէտը: Պէտք է ըմբռնէք որ մեր միջեւ յօրինուած ծրագրին մէջ ո՛չ մէկ մանրամասնութիւն տարտամ մնալու չէ, որպէս զի անխոհեմութեան մը զոհ չերթանք:

— Կը փափագիմ կարելի եղածին չափ քիչ բաժնուիլ զաւակէս:

— Ամէնէն վտանգաւոր կողմն է ատիկա:

— Խիղճս ուրիշ պայման չընդունիր:

— Չե՞ք ուզեր որ ձեր զաւակը գաղտնի կերպով յանձնուի որբախնամ հաստատութեան, առանց յայտնելու տղուն ծագումն ու ծնունդը:

— Սոսկալի բան է ատ:

— Շատ մը խեղճ կիներ բռնադատուած են այդ բանը ընելու, ըսաւ Վէրա տխրագին շեշտով: Կեանքի պայմանները անհանդուրժելի են. իրենց զաւակները կը լքեն ծուլութեան կամ զգացման պակասի պատճառաւ: Բայց հակառակ այն անջրպետին, որ մայրերը կը բաժնէ իրենց զաւակէն, անոնք կրնան իմանալ թէ՛ ի՛նչպէս է իրենց տղան: Ու օրին մէկը իրար կը գտնեն: Լքումը վերջնական չըլլար երբեք:

— Անշուշտ այդ բանը լրջօրէն չէք առաջարկեր ինծի:

— Այն բանը կ'առաջարկեմ որ ամէնէն նուազ վտանգի կը մատնէ ձեզ:

— Օ՛հ, ես...

— Բայց չեմ պնդեր իմ առաջարկիս վրայ. կրնաք ձեր զաւակը ուրիշի մը միջոցաւ յանձնել ստնտուի մը՝ որպէս զի դիեցնէ, ստնտուին երեսը չտեսնելով կամ շատ քիչ անգամ այցելելով: Ուրիշ միջոց չկայ: Որքա՜ն վտանգներ կը սպառնան: Ամենափոքր կասկածի մը վրայ, կրնան հետապնդել Ժաննը կամ զիս և կամ ձեզ, գաղտնիքը հասկնալու համար: Մնաց որ՝ կրնայ այդ ստնտուն հետաքրքրաշարժ, շաղակրատ ըլլալ և անշահ մարդոց խորհուրդներուն անսալ: Բայց չենք կրնար ուրիշ բան մը ընել:

(Շարունակելի)

հոգան։ Կարօտներու համար կարող առաւելէ կարգով կերակուր մը կը նուիրուի։ Տեսուչներ պիտի հսկեն որ տղայոց կերակուրները աղբիւրներուն չթափուին։ Կերակուրի առեն ներկայ է դոյն ձայնով խօսիլ մօտիկներու հետ։ Մնացածն ուսուցիչներ կը հսկեն կարգով և բաւական թեւով։ Վարժարանէ դուրս ճաշի երթալ կը ներուի միայն մօտիկ եղողներուն, կամ երթալ դարձի դիւրութիւն ունեցողներուն, որք անպատճառ պէտք է դառնան կէս օրուան հանգիստը չվերջացած։

(Շարունակելի)

ԱՌՈՂՋԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Սպիտակ, հիւսուած ժանեակները թարմացնելու համար պէտք է լուալ տաքը կաթի մէջ թաթխել, քամել և դեռ թաց վիճակի մէջ արդուկել զանոնք։ Այս միջոցաւ բաւական կ'ամրանան և նոր ժանեակի դեղնասպիտակ երեւոյթ մը կ'առնեն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ

Հեռագիրը շաբաթ օրը ծանոյց թէ Մ. Նահանգաց Ծերակոյտը ընդունած է Պ. Ռուզվէլդի առաջարկութիւնը՝ Վէնէզուէլայի դէմ փոխադարձաբար գործելու, և երբ հարկ ըլլայ, Վէնէզուէլայի նաւահանգիստները պաշարելու մասին հրաման տալու։ Վերջին թղթաբերով առնուած եւրոպական լրագիրներու մէջ սա տեղեկութիւնները կը քաղենք այդ մասին.

Պ. Ռուզվէլդ և արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռութ, Ծերակոյտին պահանջումով, նոյն ժողովին ղրկեցին Վէնէզուէլայի հետ կատարուած դիւանագիտական թղթակցութիւնը, առանց իրենց կողմէ առաջարկութիւն մը ընելու։ Այդ թղթակցութիւնը կը պարզէ Մ. Նահանգաց հինգ պահանջումները Վէնէզուէլայի դէմ, զոր Քասթրօ նախագահը չէ ուզած իրաւարարութեան ենթարկել։ Առաջին անգամ ըլլալով կը հրատարակուի այդ պահանջումներէն Պէրմուտէզի ասֆալդի ընկերութեան վերաբերող կէտին պաշտօնական տեղեկագիրը։ Ամերիկեան մասնաւոր պատուիրակը՝ Պ. Բօլհէն, որ 1905ին պաշտօնի կոչուեցաւ վերոգրեալ ընկերութեան պահանջները դանձելու, քննադատելով հանդերձ նոյն ընկերութիւնը՝ Վէնէզուէլայի տեղական կառավարութեան նկատմամբ իր աննպաստ կարգ մը արարքներուն համար, կ'ըսէ. — «Ժամանակը հասած է Վէնէզուէլայի նկատմամբ պարզ խնդրանքէ մը աւելի կտրուկ լեզու մը գործածելու, և եթէ ըլլալիք պահանջումը ձգձգումներու և մերժումի մը հանդիպի, Մ. Նահանգաց արժանապատուութիւնը կը պահանջէ անմիջական և խիստ միջոցներ ձեռք առնել։» Ծերակոյտին արտաքին յարաբերութեանց յանձնաժողովին անդամներէն ոմանք կը պահանջեն արգիլել Վէնէզուէլայի խահուէներուն կամ ասֆալդներուն մուտքը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Կէրմանիա, կաթոլիկ կուսակցութեան թերթը, Գերմանիոյ ելմտական կացութեան վրայ ամփոփ տեղեկութիւններ կը հրատարակէ՝ քաղելով 1908ի ելմտացոյցէն։ Գերման Պետութեան կողմէ 1908ին կատարուելիք փոխառութեան գումարն է 253,030,098 մարք. այդ գումարին վրայ աւելցնելու է նաեւ 33,250,000 մարք՝ որ իբրեւ յաւելուածական վարկ կը պահանջուի՝ գաղթավայրերու մէջ երկաթուղիները աւելցնելու համար։ Այդ կերպով 286,280,098 մարքի կը հասնի փոխառութեան գումարը։ Սովորական ելմտացոյցին բացը 159,500,00 մարքի կը հասնի, որով ելմտացոյցին բացը կ'ըլլայ 444,780,098։ Կէրմանիա կ'եզրակացնէ թէ Գերմանիա ելմտական անմիջական բարենորոգումի մը պէտք ունի։ Ռայխստակին յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ այդ խնդիրը նկատողութեան պիտի առնուի։

—Գերմանիոյ ծովային նախարար ֆոն Տիրբից ծովակալը, ելմտացոյցին քննարկութենէն առաջ, Բրուսիոյ Ազգային Ժողովին անդամ պիտի կարգուի։ Այս անուանումը նկատառման արժանի է, վասն զի ելմտացոյցին վիճաբանութեան միջոցին համագերման կուսակցութեան և նաւատորմին ընկերակցութեան անդամներէն ոմանք քննադատեցին ծովակալը։

—Ստուգուեցաւ թէ նախարարապետ ֆոն Պիւլով իշխանը, մօտերս Հռոմ այցելելուն առթիւ, Պապին հետ ալ պիտի տեսակցի։ Պերլինէն կը հեռագրեն Բարիզի թերթերուն թէ այդ տեսակցութեան պահուն լեհական խնդիրը նկատողութեան պիտի չառնուի։

ՊԵՐԼԻՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Պերլինէր Թակեպլաթ Պ. Հիլլի Պերլինի ամերիկեան դեսպան անուանուելու խնդրոյն նկատմամբ հետեւեալը կը գրէ. — «Այս գործին մէջ ամէնէն անախորժ պարագան Գերմանիոյ այն յայտարարութիւնն է թէ անձնապէս հարուստ չեղող դեսպան մը չի կրնար Պերլինի մէջ լաւ դիրք մը ունենալ և թէ Մ. Նահանգաց ազդեցութիւնը պիտի վնասուի, եթէ ոչ-հարուստ դեսպան մը ունենայ։ Գերմանիոյ մէջ Մ. Նահանգաց ազդեցութիւնը կախեալ չունի դեսպանի մը կողմէ տրուելիք հացկերոյթներու քանակութենէն։»

— Պ. Հիլլի անուանումին առթիւ Ուաշինկդընի մէջ դիտել կը տրուի թէ վերջին անգամ անուանուած ամերիկեան չորս դեսպանները՝ Բեդերսպուրկի, Ռիօ-տէ-Ժանէյրոյի, Թօքիոյի և Պերլինի համար, նիւթական համեստ կացութեան տէր մարդիկ են, այլ նախապէս իրենց վարած նուազ կարեւոր պաշտօններուն մէջ աւելի բարձր պաշտօններու համար ձիրքեր ցոյց տուած են։ Ուաշինկդընի մէջ նաեւ ցաւ կը յայտնուի որ ցարդ ամերիկեան դեսպաններուն իրենց արժանի դիրք մը ապահովուած չէ օտար երկիրներու մէջ և թէ այդ դանդաղութենէն կ'օգտուին անձնապէս հարուստ դիւանագէտները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ռայխստակին սրահներէն մէկին մէջ, երեքշաբթի իրիկուն, նոյն ժողովին փոխ-նախագահ Պ. Բաշէի նախագահութեամբ կարեւոր գումարում մը ունեցաւ այն յանձնաժողովը որ կազմուած է՝ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ միջեւ մերձեցում մը առաջ բերելու նպատակով։ Թէեւ այդ նիստին արդիւնքին վրայ բան մը չի յայտնուիր, սակայն Բարիզի թերթի մը թղթակիցը կ'իմանայ թէ նկատողութեան առնուեր է այն փոխադարձ աշխատակցութիւնը զոր իրարու կրնան ընծայել Ֆրանքֆուրդի և Պերլինի մէջ կազմուած յանձնաժողովները։ Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանքֆուրդի յանձնաժողովը մասնաւորաբար կ'աշխատի նպաստաւորելու համաձայնութիւն մը առեւտրական կալուածին վրայ, իսկ Պերլինի յանձնաժողովը ամէնէն աւելի կը զբաղի քաղաքական, գեղարուեստ և գաղթային խնդիրներով։ Վերոգրեալ նիստին մէջ նաեւ խորհրդակցութիւն կատարուեր է Պերլինի մէջ միեւնոյն նպատակով կեդրոնական յանձնաժողով մը կազմելու համար։

— Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի Ֆրանսայի կառավարութեան մասնակցութիւնը պատրաստելու՝ Պերլինի մէջ մօտերս գումարուելիք գեղարուեստի ու գրականութեան միջազգային համաժողովին, կը շարունակէ իր աշխատութիւնները։ Երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ լսեց դիտողութիւնները և առաջարկութիւնները վերաքննիչ ատեանի փաստաբան Պ. Մայեառի՝ գրական ու գեղարուեստ միջազգային ընկերակցութեան անունով, և Պ. Պ. Թոնի Ռօպէռ-Ֆլէօռիի, Պուասայի, Մանդընասի ու Շառլ Բոնսթանի՝ ֆրանսացի արուեստագէտներուն և գեղարուեստ միջազգային ընկերութեան անունով։ Չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ լսեց գրագէտներու ընկերութեան նախագահ Պ. Ժօռժ Լըքօնդի, Տիկին Տանիէլ Լըսիւէօրի և Պ. Պ. Ժիւլ Մառիի, Ժիւլ Պուայի, Բօլ Էռվիէօյի և Մաքի բացատրութիւնները, գրագէտներու և ֆրանսացի վիպագիրներու ընկերակցութեանց կողմէ։ Յանձնաժողովը իր յառաջիկայ նիստերուն մէջ նկատողութեան պիտի առնէ երաժշտական ընկերութեանց եւայլն առաջարկութիւնները։

— Ֆրանսացի ապագրիչներէ ոմանք, յաջորդ ամսուան առաջին կէսին, Գերմանիոյ մէջ ուսումնասիրական ուղեւորութեան մը պիտի ձեռնարկեն. Երկու շաբաթ մնալով պիտի այցելեն Պերլին, Տրէզտա, Լայբցիգ, Նեւրէնպերկ, Քէօլն, Հայտելպերկ և Վիւրցպուրկ։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Պիրէլ, երեքշաբթի օրը, Երեսփ. Ժողովին ներկայացուց իրլանտական համալսարանին նկատմամբ օրինագիծ մը, որ կ'առաջարկէ երկու նոր համալսարաններ հաստատել՝ մէկը կաթոլիկ՝ Տըպլինի մէջ և միւսն ալ բողոքական՝ Պելֆասդի մէջ։ Իրլանտայի նախարարին այդ առաջարկութիւնը խիստ նպաստաւոր ընդունելութիւն մը գտաւ պահպանողական և իրլանտական կուսակցութեանց կողմէ։ Օրինագիծը առաջին ընթերցումով քուէարկուեցաւ 24ի դէմ 307 ձայնով։

— Անգլիոյ կրթական ծրագրին նկատմամբ մտաւոր իրաւախոհութիւն մը հաւանական է։ Սէնթ-Էյսաֆի եպիսկոպոսը Լորտերու Ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը, որուն հաւանած են Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսը և բազմաթիւ եպիսկոպոսներ։ Այդ օրինագիծը Պ. Մաք Քինարի և նախարարութեան կողմէ ներկայացուածներէն աւելի անկաշկանդ տրամադրութիւններ ունի կրօնական ուսուցման մասին։ Դասերէն ծրագիրը Ս. Գրքին պարզ ուսուցումը միայն կը հաստատէ վարժարաններուն մէջ. իսկ Սէնթ-Էյսաֆի եպիսկոպոսին ներկայացուցած օրինագիծը կը տրամադրէ որ ծնողք արտօնութիւն ունենան, շաբաթը երեք անգամ և ծախքը իրենց վրայ ըլլալով, իրենց ուզած կրօնական ուսուցումը աւանդել տալ իրենց զաւակաց։ Նախարարութեան ներկայացուցիչին կողմէ այդ օրինագիծին նկատմամբ եղած նպաստաւոր ընդունելութենէն կը հետեւցուի որ նախարարութիւնը անոր առաջարկած բարեփոխմանց շատերը ընդունելով ծրագրին մէջ պիտի մտցնէ, վերջածին Նոնքոնֆորմիսթներուն ներկայացուելէ առաջ։

— Մեծն-Բրիտանիոյ 1908 մարտ 31ին աւարտող ելմտական տարեշրջանին ընդհանուր հասոյթները նախորդ տարեշրջանէն մէկուկէս միլիոն անգլիական ոսկիէն աւելի են։

ՊԱԼԹԻԿ ԾՈՎԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ռուսիա, վերջերս, ուզած էր ջնջել 1856ի Բարիզի դաշնագրութեան այն յօդուածը որ կ'արգիլէ ամրութեանց շինութիւնը Ալանտ կղզիներու մէջ, սակայն Շուէտ ընդդիմացած ըլլալով, Ռուսիա հրաժարեցաւ այդ ծրագրէն։ Այդ խնդրոյն համար երեքշաբթի օրը հարցապնդում մը տեղի ունեցաւ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Երեսփոխան մը հարցուց թէ վերոգրեալ դաշնագրութիւնը ստորագրող տէրութիւններէն մէկը անոր փոփոխութիւնը առաջարկա՞ծ է, Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ պատասխանեց. — «Բան մը չիմացայ թէ այդ դաշնագրութիւնը բարեփոխելու նպատակով բանակցութիւններ կը կատարուին։ Մնաց որ եթէ տէրութիւններ ստորագրած են զայն և Մեծն-Բրիտանիոյ մասին միայն կրնամ պատասխանել։ Մեզի որ և է առաջարկութիւն եղած չէ։»

ՇՏԷՍՍԷԼ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Շդէօսէլ զօրավարը, անցեալ հինգշաբթի, բանտին մէջ այցելութիւններ ընդունեց է առաջին անգամ ըլլալով։ Քսան հոգի գացած էին տեսնելու Շդէօսէլը. անոնց մէջ կային Պօք և Ռայս զօրավարները։ Շդէօսէլ քաղաքային հագուստ կը կրէ. արտօնուած է շաբաթը երկու անգամ իր բարեկամները ընդունելու երկու ժամու չափ, այդ նպատակին յատկացուած սրահի մը մէջ։ Միայն կինը ու զաւակը կրնան մտնել անոր բանտարկուած սենեակը։ Տիկին Շդէօսէլ ու զաւակը, բարձրագոյն արտօնութեամբ, ամէն օր այցելութիւն կուտան զօրավարին։ Շդէօսէլ իր յիշատակները գրելու զբաղած է։ Շդէօսէլ կը ճաշէ Նէպօգադով ծովակալին և Լէյին գնդապետին հետ։ Բեդերսպուրկի ու Պերլինի մէջ Շդէօսէլի բարեկամները կ'աշխատին ներում ձեռք բերելով զօրավարը քիչ առենէն ազատ արձակել տալու համար։

Պ. ՔԼԷՄԱՆՍՈՅԻ ԹԱՏԵՐԱԽԱՂԸ

Հռոմէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի թղթակիցը. — Պ. Քլէմանսոյի հեղինակած թատերախաղին՝ «Երջանկութեան քօղը» առաջին ներկայացումը երեքշաբթի գիշեր տեղի ունեցաւ Արճէնդինա թատրոնին մէջ։ Թատրոնը ամբողջովին լեցուած էր։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Հռոմի ֆրանսական դեսպանը ու ընտանիքը և քաղաքական բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, որոնք հետաքրքիր էին հանդիսատես ըլլալու Ֆրանսայի նախարարապետին հեղինակած թատերախաղին։ Մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրեցին բոլոր հանդիսատեսները։ Վարագոյրը իջնելուն, սուլելու ձայներ լսուեցան, սակայն երկարատեւ ծափահարութիւններ խափանեցին զայնս։ Դերասանները չորս անգամ բեմ կոչուեցան հանդիսատեսներուն կողմէ, որոնք ոտքի վրայ կեցած էին։ Յայտնի է թէ հեղինակին անձը, որ համակրելի է Իտալիոյ մէջ, մեծ մասամբ նպաստած է թատերախաղին յաջողութեանը։

ՉԻՔԱԿՈՅԻ ԿԱՏՈՒՆԵՐԸ

Չիքակոյի քաղաքապետութեան խորհուրդը որոշեր է ջնջել Չիքակոյի բոլոր կատուները, որոնց թիւը գրեթէ մէկ միլիոն կը հասնի։ Այդ որոշման շարժառիթը այն է որ կատուները կեղծմաշկի (տիֆթէրի) ճարակման պատճառ կ'ըլլան։ Ոմանք կը բողոքեն կատուներու դէմ որոշուած այդ վճռին համար, ըսելով որ անոր գործադրութեան հետեւանքը պիտի ըլլայ մուկերու արշաւանքը, ինչ որ աւելի վտանգաւոր է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Կիւմիւլճինէի կառավարիչ անուանուեցաւ Քօզանի նախորդ կառավարիչ Մաճհարրէմ էֆ.։

—Պրուսայի նահանգին Պիւքնանիէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Կայս. Միւլքիէ վարժարանին շրջանաւարտ և Այդընի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Հիւսէյին Հաքքը պէյ։

—Ճիսրը Էրկէնէ գաւառակին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Օմրի գաւառակին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ահմէտ Բաւհի էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Պալայի աստիճան տրուեցաւ նաւային կարաւանին հրամանատար Ապտիւրրահման փաշայի։ Իւլայի առաջին աստիճան՝ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին միւմէյիզ Հրանտ պէյ Ապրոյի։ Սանիէի աստիճան՝ Կայս. Գալաթան ուսումնարանի մթերանոցին երկրորդ քարտուղար Հագոբ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ քաղաքապետութեան խորհուրդին անդամ Հիւսէյին պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Զաթալճայի ոստիկան-զինուորներու վաշտին հրամանատար գնդապետ Ահմէտ Լիւթֆի պէյի և Հալէպի Իվգաֆի հաշուակալի փոխանորդ Մէհմէտ Նէշէթ պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Լըրգաս գաւառակին «մալ միւտիրի» Հիւսնի էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիի ընկերութիւնը խնդրեց Անատոլի երկաթուղին Պօլլըգալըլըէն մինչեւ Հալէպ երկարել։ Ներքին պաշտօնարանը ծանոյց նոյն ընկերութեան որ նախապէս հարկ եղած յատակագիծերը ու ծրագիրները պատրաստելով ներկայացնէ։

ԹԷՄԷԹԹՈՒԻ ՏՈՒՐՔԸ. — Ներքին պաշտօնարանին տեղեկագրուեցաւ որ Թէմէթթուի տուրքին նոր կանոնագրին համաձայն, կարեւոր վաճառատուններու գրագիրներուն և գործաւորներէ զատ միւս ծառայողներուն համար ալ երեք աստիճանի վրայ կարգ մը աւելցուցած՝ հինգ հարիւր, երկու հարիւր յիսուն և հարիւր յիսուն զրուշէ բաղկացած։

—Ներքին պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ տանուտէրի տուրքերու վարձակալներն ալ պէտք է ենթակայ ըլլան Թէմէթթուի տուրքի։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ. — Դատական նախարարութիւնը գրեց ոստիկանութեան նախարարութեան՝ պատրաստել ցուցակը այն բանտարկեալներուն, որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած ըլլալով, Մէվլիւտի տօնին առթիւ ազատ պիտի արձակուին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան գործակատարը, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՈՉԽԱՐՆԵՐ. — Ներքին պաշտօնարանը ծանոյց բոլոր նահանգներուն, որպէս զի Կ. Պոլիս ղրկուելիք ոչխարները, առանց սպասել տալու, բերեն, չցաւցնեն և չուշացնեն դրսէն դէպի Կ. Պոլիս։

—Առջի օրը 3165 և երէկ ալ 3600 ոչխարներ Հալէպէն Կ. Պոլիս բերուեցան։ Սապահ կ'ըսէ թէ մսավաճառները այդ ոչխարները 8ուկէս զրուշի պիտի վաճառեն։ Ճամբան գտնուած միւս ոչխարներն ալ երբ ժամանեն, հաւանօրէն գինը 7ուկէս զրուշի իջնէ։

—Սապահ երէկուան իր թիւով կը ծանուցանէ թէ շաբաթ օրը միսի գինները սապէս որոշուած էին. — Գըվըրճըքի օխան տասը, Գարաման՝ ինը և գառնուկ ութը զրուշ։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Սնտուկին համար կառուցանելիք շէնքին հիմնարկէքը կատարուեցաւ շաբաթ օրը։ Ոչխարներ զենուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ներկայ էին Երկրագործական Պանքային երկրորդ Տնօրէն Շէվքէթ պէյ, հաշուակալ Նազիֆ պէյ, ապահովութեան Սնտուկին Տնօրէն Հիւսէյին Խայրի պէյ և ուրիշ պաշտօնատարներ։ Այդ շէնքը պիտի կառուցուի Պոլիս, Ճաղալօղլը, հանգուցեալ Թալակի Սնտուկին պաշտօնարանին դիմաց։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ, մօտերս, արձակուրդով պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը, չորեքշաբթի օրը, արձակուրդով Վիէննա պիտի ուղեւորի։ Դեսպանին բացակայութիւնը չորս շաբաթ պիտի տեւէ և խորհրդական Պ. Օթօ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԿԱՌՔԵՐԸ. — Իգտամ, ըսելէ յետոյ թէ Ֆրանսայի թղթատարական վարչութիւնը որոշած է հոկտեմբեր 1էն սկսեալ Բարիզի մէջ 120 ինքնաշարժ կառքերու երթեւեկութիւն մը հաստատել հեռագրական ու թղթատարական բաշխումներու համար, օգտակար կը համարի որ այդ դրութիւնը Օսմ. երկիրներու մէջ ալ ընդհանրանայ, ինչպէս արդէն որոշուած է կատարել Գոնիա-Լիւրէլի և Ատանայի միջեւ։ Իգտամ կ'ըսէ թէ ամէնէն աւելի այդ նպատակին կրնայ ծառայել Սամսոնի ու Սըվազի միջեւ եղած կանոնաւոր խճուղին։

—Մանասդըրի կուսակալութիւնը առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան գրեց Սարուվիչէն մինչեւ Քօզանէ ինքնաշարժ կառքերու երթեւեկութեան և շոգեշարժ թրամուէյի գիծ մը հաստատելու ծրագրին վերաբերեալ յատակագիծերը։

ՄԻՇԷԼ ՓԱՇԱՅԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ. — Ինչպէս յայտնի է, Օսմ. փարոսներու Ընկերութեան արտօնատէր վախճանեալ Միշէլ փաշայի թողած երեսուն միլիոն ֆր.ի հարստութեան առթիւ վէճ ծագած էր ժառանգորդներուն միջեւ, որոնք Թուլոնի դատարանին դիմած էին։ Բարիզի թերթերը կ'ըսեն թէ դատարանը մարտ 17/30ին իր վճիռը արձակեր է։ Միշէլ փաշա իր կնոջ կտակած էր մէկ քառորդ մասը (200,000 ֆր.) այն գումարին զոր Օսմ. փարոսներու Ընկերութիւնը ամէն տարի արտօնատիրոջ պիտի հատուցանէ մինչեւ մենաշնորհի պայմանաժամին աւարտումը՝ այսինքն 1924։ Միշէլ փաշայի կինը կը յայտարարէր թէ այդ 200,000 ֆր.ը ամբողջովին իրեն կը վերաբերի և եթէ ինք մեռնի, իր ժառանգորդներուն պիտի փոխանցուի։ Միշէլ փաշայի թոռները՝ Պ. Պ. Հիւպէռ ու Թիէռի Միշէլ ալ կը պատասխանէին թէ նոյն կնոջ մահէն ետքը նոյն գումարը դարձեալ իրենց պէտք է փոխանցուի։ Դատարանը վճռեց թէ քանի որ կտակին տրամադրութեանց համաձայն այդ գումարը բացարձակապէս Միշէլ փաշայի կնոջ թողուած է, ուստի Տիկին Միշէլ փաշա կատարելապէս իրաւունք ունի մահուան պարագային նոյն 200,000 ֆր.ը ուզած կերպով գործածելու կամ կտակ ընելու։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐ. — Սէրէզի գաւառին մէջ հաւաքուած 430 հատ մէճիտիէներ Սալոնիկի կուսակալութեան կողմէ ելմտական նախարարութեան ղրկուեցան։ Այդ դրամները տարրալուծուելով հաստատուեցաւ թէ կեղծ են։ Հետեւաբար ծանուցուեցաւ ամէն կողմ՝ խիստ ուշադրութիւն ընել այդ կարգի կեղծ դրամներու շրջաբերութիւնը արգիլելու համար։

ՓԱՐԻԶԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, Թանի խմբագիրներէն Պ. Կասթօն Տէշանի նախագահութեամբ ֆրանսացի երկու հարիւրէ աւելի զբօսաշրջիկներ Բարիզէն ճամբայ ելեր են Կ. Պոլիս գալու համար։ Անոնք նաեւ Հալէպ, Իզմիր ու Այնթապ պիտի այցելեն։ Յետոյ Աթէնք ալ պիտի երթան։ Ուղեւորութեանց պահուն Պ. Կասթօն Տէշան հրապարակախօսութիւններ պիտի կատարէ հնագիտութեան վրայ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան մէջ շաբաթ օրը գումարուեցաւ Պարսից Տէգքիէմէնի Իրանեան վարժարանին և հիւանդանոցին ի նպաստ տրուելիք նուագահանդէսին կարգադիր մասնախումբը։ Ներկաները նաեւ հարիւր յիսուն ոսկիի չափ գումար մը ստորագրեցին։ Նուագահանդէսը ապրիլ 20ի կիրակի օրը Պարսից դեսպանատան մէջ պիտի տրուի դեսպան Միրզա Րիզա խանի հովանաւորութեամբ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը որոշեց կառաբարձ շոգենաւերուն մէջ բեռնաբարձ տոմսերու համար 40 զրուշ առնել երթուդարձի, մինչդեռ մինչեւ հիմա լեցուն տոմսերէն 30 զրուշ կ'առնէր և վերադարձով պարապ տոմսերէն ալ 20։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ վերջին օրերու սաստկամանիքը բաւական մեծ վնաս հասուցեր է պտղատու ծառերուն, որոնք ամիսէ մը ի վեր ծաղիկ բանալ սկսած էին։ Թթենիներու ծիլերը ուշացած ըլլալով չեն վնասուած։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԴԷՊՔ. — Ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի Սեւ ծովի մէջ Մախսուսէի Աֆրիկա շոգենաւին և Հելլենական Արկոսթոլիօն շոգենաւին միջեւ ընդհարում մը տեղի ունենալով, Աֆրիկա ընկղմած և Մախսուսէի վարչութիւնն ալ ծովային առեւտրական դատարանին առջեւ դատ բացած էր Արկոսթոլիօսի տէրերուն դէմ։ Նաւային Ֆերիտ Ռուսս փաշա, որ դատարանին կողմէ մասնագէտ քննիչ կարգուած էր, իր տեղեկագիրը տուաւ, ըսելով որ Արկոսթոլիօսի նաւապետը պէտք է պատասխանատու նկատել կատարուած ընդհարումին։

ՐԻՖԱԹ ՊԷՅ — Լոնտոնի օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Աթէնքէն ճամբայ ելած միջոցին Յունաց թագաւորին կողմէ արքայական պալատան սենեկապետ Պ. Բարաբիքօպուլօ, նախարարապետ Պ. Թէօտոքիս ու արտաքին գործոց նախարար Պ. Սքուզէս ողջերթի գացեր են։ Պիրէոսի նաւամատոյցէն մինչեւ շոգենաւ Րիֆաթ պէյ գացեր է արքայական Ամֆիդրիդ զբօսանաւին մակոյկով։

ՔՈՆԻԱՅԻ կուսակալութիւնը գրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ Այտընի երկաթուղիին մինչեւ Էկէրտիր երկարելիք մասէն սկսելով մինչեւ Պուրտուրի լիճը 13 քիլոմէթրնոց ճիւղ մը շինուի։ Նոյն նախարարութիւնը քննութեան ենթարկեց այդ խնդիրը։

ՑԻՖԹԻԼԻԽԱՆԻ վերատեսչութեան նոր կանոնագիրը գործադրութենէն՝ այսինքն մէկ քանի ամիսէ ի վեր գոհացուցիչ արդիւնք մը ունեցած է և հասոյթները աւելցած են, մանաւանդ Իվգաֆի նախարարութեան պատկանող հասոյթը, որ Ցիֆթլիկխանէի վերատեսչութեան կողմէ նոյն պաշտօնարանը կը ղրկուի, երկու ամսուան մէջ բաւական աւելցած է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Թրամուէյի Ընկերութիւնը Պոլսոյ կողմը հաստատուելիք նոր գիծերուն համար Ունգափանի, Լալէլիի և Էտիրնէգաբուի կողմերը ախոռներ պիտի վարձէ՝ ճամբաներու վրայ թրամուէյի կառքերուն ձիերը փոխելու համար։ Առջի օրը նոյն Ընկերութեան պաշտօնեաները տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելով ատոնց յարմար վայրեր որոշեցին։

ԻԶՄԻՐԻ ամերիկեան հիւպատոսը Այտընի նահանգին 1907 տարուան երկրագործական վիճակին վրայ տեղեկագիր մը ղրկած է իր կառավարութեան՝ ըսելով որ 1907ի ամառը նպաստաւոր էր երկրագործութեան. ամէնէն աւելի բամպակ մշակուած և գիներն ալ բարձր ըլլալով, այդ բերքը խիստ օգտակար եղած է։ Թուզը և գինիներն ալ առատ էին։ Միայն խաղողները վնասուած են օգոստոսին տեղացած անձրեւներէն, վասն զի չորցնելու համար բացօթեայ կը դրուէին։ Յունիսի ու յուլիսի մէջ տիրող երաշտութենէն եգիպտացորենի բերքը նուազ եղած է։ Նոյեմբերի խոնաւ օդերը և յետոյ սառնամանիքը վնասած են ծխախոտներուն։ Ներկայ կացութիւնը գոհացուցիչ է, նահանգին ամէն կողմերէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն։ Մինչեւ յունուարի վերջը կանոնաւորապէս անձրեւած է։ Երկրագործները կը շարունակեն ամառուան ցանքը, նպաստաւոր օդերէն օգտուելով։ Այս տարի Այտընի նահանգին բոլոր բերքերը առատ պիտի ըլլան։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ. — Իզմիրի Հրէաները 58 ոսկի ղրկեցին Խասգիւղի հրկիզեալներուն ի նպաստ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը նայելով, ելմտական անցեալ 1323 տարւոյն մէջ նահանգներու համար 543,423 կալուածագիր ղրկուած են, Կ. Պոլսոյ մէջ ալ «Ֆէրաղ»ի, «Ինթիգալ»ի, «Թէվճիհ ինթիգալ»ի, ու «Իֆրազ»ի 12,361 գործողութիւններ կատարուած են, ինչ որ նախորդ տարիէն շատ աւելի է և արդիւնք՝ կայս. չնորհիւ հրատարակուած նոր կանոնագրին տրամադրութեանց։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին առջեւ, երէկ, Սպարապետի Դրան ոստիկան-զինուորներու ճիւղին պաշտօնեաներէն Հագգը պէյ երբ մակոյկ կը նստէր, մակոյկը շրջելով Հագգը պէյ ու մակուկավարը ծովը ինկան, սակայն անմիջական օգնութիւններով երկուքն ալ ազատուեցան։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Երեք տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ մէջ Աւստրիոյ հիւանդանոցը գտնուող Աւստրիացի մը, անցեալ օր, նոյն հաստատութեան վերի յարկէն ինքզինք փողոց նետելով անձնասպան եղաւ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Սաքըզցի Իլիա նաւապետին սեպհական Անդրէա անուն նաւը, որ աղ բեռցած էր, ուրբաթ գիշեր ժամ 8ին ցամաք ինկաւ Սեւ ծովի Նէզիրէին դուրսը։ Ազատարարներու խումբը օգնութեան փութալով հինգ նաւաստիներ ազատեց. իսկ նաւապետը և ուրիշ վեց նաւաստիները խեղդուեցան։ Նաւն ալ խորտակուեցաւ։

—Աւստրիական Լոյտի Տալմացիա շոգենաւը, շաբաթ առտու Օտէսայէն Կ. Պոլիս ժամանելու պահուն, Սեւ ծովի մօտ խրեցաւ, սակայն նաւաձիգներ ղրկուելով զայն ազատեցին։

ՌՈՒՍ-ՍԱԹՑԻԷՆ կը գրեն թէ Սուէզի ջրանցքին մէջ վերջերս մէկ քանի օր տեւող աւազի բուռն փոթորիկի մը հետեւանքով, ջրանցքին անցուդարձը ընդհատուեր է։

THE GLOBE TROTTER SHOE

ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ,
ԱՐԱՆՑ,
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ
ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ,
ԿԸ
ԳՏՆՈՒԻՆ
ԹԻՒԲԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵԾ ՊԱՀՈՑ ՔԱՐՈԶՆԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ նախագահեց Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին արարողութիւններուն և Ճաշու Գրքէն վերջ քարոզեց, բնաբան ունենալով՝ Պօղոսի առ Փիլիպպեցիս ուղղած թուղթին՝ «Այսուհետեւ ուրախ լերուք ի Տէր յամենայն ժամ, դարձեալ ասեմ ուրախ լերուք» համարը։

«Անցեալ անգամ խօսեցայ կենաց պէտքերուն վրայ. բացատրեցի թէ ինչ պայմաններով և ի՛նչ կերպով պէտք է ապրիլ։ Կենաց համար ամէնէն կարեւորն է մեր հանգստութիւնը և մեր առողջութիւնը։ Սակայն միայն այս երկուքով կարելի չէ լրացած համարել մեր կենաց պայմանները և հետեւաբար մեր հանգստութենէն ու առողջութենէն զատ ուրիշ բան մըն ալ կայ նոյնքան և գուցէ աւելի կենսական ու կարեւոր։ Մենք մեր կեանքին մէջ, կ'ուզենք մէկ քանի օր, մէկ քանի շաբաթ կամ մէկ քանի ամիս յատկացնել մեր զուարճութեանց, ինչ որ սակայն մաս չի կազմեր երբեք մեր հանգստութեան։ Այսպէս մենք մեզի համար կը ներենք զանազան զուարճութիւններ, ուրախութիւն, զբօսանքներ, պարահանդէսներ, հանդէսներ, քիչ մը թատրոն, քիչ մը պար, երգել, յետոյ քիչ մըն ալ թղթախաղ, հաճոյքի ու արդուզարդի համար ծախքեր չխնայել, և այս ամէնը ընել, առանց սակայն անդրադառնալու թէ երբեք ուղղակի մեր կեանքին պահպանութեան հարկաւոր չեն, քանի որ առողջութեան և կեանքի պէտքերը ատոնց վրայ չեն հիմնուած։ Սակայն նայի՞նք անգամ մը թէ այս հաճոյքները բացարձակ կերպով արգիլուա՞ծ են՝ թէ ատոնցմէ մը թոյլատուութիւն եղած է։ Ի՞նչ է պատճառը, որ մենք մեր կեանքին մէջ պէտք կը զգանք այս տեսակ տեսակ զուարճութիւններուն և իբրեւ հարկաւոր մի բան նկատի կ'առնենք։ Գիտէք թէ մենք ամէնքնիս ունինք մեզի համար տեսակ տեսակ զբաղումներ. մէկը մարմինով, ուրիշ մը մտքով, վերջապէս այսպէս կամ այնպէս մեր կենաց պիտոյքները կը հոգանք։ Բայց կրնա՞նք միեւնոյն կերպով աշխատիլ, վազել, յոգնիլ առանց հանգստանալու առանց դադար առնելու, թէ մեր մարմինին քիչ մը հանգստութիւն, քիչ մը յոգնութիւն պէտք է տալ։ Այո՛, մարմինին պէտք է յոգնութիւնը. բայց չէ՞ թէ քիչ. ահա՛ բուն ուշադրութեան առնելիք կէտը։ Եթէ երբեք բացարձակ կերպով արգիլել ըլլար զուարճութիւնը, քրիստոնէութիւնը կ'արգիլէր։ Ընդհակառակը գիտենք մենք թէ նոյն իսկ շատ հեղ եկեղեցւոյ հայրեր ինքզինքնին զուարճութեան կուտային. բայց միշտ, ինչպէս ըսի, մեր կենաց բնութեան պայմանը քիչ մը բան կը պահանջէ այդ զուարճութենէն։ Միտքը, մարմինը և սիրտը պէտք ունին զօրանալու. և մեր սովորական զբաղումներէն դուրս մեզի հաճոյք կը պատճառեն անոնք, որոնք մեր սովորական վիճակը չեն ներկայացներ, ինչպէս թատրոն, պար, խաղ եւայլն, և կուգան տեսակ մը տարբերութիւն դնել ու նոր զօրութիւն մը ներմուծել մեր խոնջած մարմինին մէջ։ Աղեղը միշտ լարուած պահել կարելի չէ։ Այնպէս է նաեւ մարմինը, որ միշտ կարելի չէ աշխատցնել։ Հետեւաբար պէտք մըն են, ըսել է, զուարճութիւնները, որոնք յագուրդ կուտան մեր ներքին զգացմունքներուն և մեր մէջ գտնուող գեղեցկին ճաշակին։ Ըսել է բացարձակապէս դատապարտելու չենք զուարճութիւնները, որոնք ընկերութեանց մէջ իրենց նշանակութիւնը ունին։ Սակայն այս ընդհանուր սկզբունքը յայտնած ատեն դարձեալ պէտք է գիտնանք թէ զգուշութիւն և չափաւորութիւն պէտք է։ Կեանքը պահպանելու համար բժիշկները իբր դեղ տեսակ տեսակ թոյներ կուտան մարդուն. բայց ոչ թէ առանց զգուշութեան և առանց խորհելու. այլ կշռով չափով, որպէս զի այդ դեղը որ թոյն է, մարդուս վնաս չպատճառէ։ Այսպէս նաեւ զուարճութիւնները չափով մը պէտք է ըլլան. այդ չափը սակայն ինչպէս կրնանք գիտնալ. «Այսուհետեւ ուրախ լերուք ի Տէր. դարձեալ ասեմ ուրախ լերուք», կ'ըսէ Պօղոս. բայց երբ կը յանձնարարէ ուրախանալ, միշտ բառ մը կը գործածէ. և այդ բառն է «ուրախ լերուք ի Տէր»ը. Տէրը, որ Աստուած է, որ երբեք չմոռնար մեզի ու մեր ամէն բան տուողն ու կարգադրողն է։ Կեանքի մէջ, սիրելիք, երբ ամէն բանի չափ մը դրուած է և սահման մը գծուած, երբ ամէն բանի պայման մը որոշուած է, պէտք է ուրեմն որ մեր ուրախութիւններն ալ, հաճոյքներն ալ պայման մը ունենան։ Մեր կեանքի մէջ մեզի հանդիպող շատ մը ձախորդութիւններ ու կերպ կերպ վնասներ այս կամ այն սխալանքէն կամ այսինչ զուարճութեան երեսէն չեն, այլ երբ այդ ուրախութիւնները չափազանց կը գործածենք, կը զեղծանինք ու կը նուիրուինք հաճոյքներու, այնինչ այն բանը որ իբր դեղ պէտք էր որ գործածէինք, իբր սնունդ գործածած ենք։ Մեր կեանքը դեղով կրնա՞նք սնուցանել ու ապրեցնել։ Եթէ սովորական սնունդը չըլլայ, այն ատեն ի՞նչ կրնանք ընել միայն դեղով։ Դեղը զօրութիւն կուտայ մարմինին, կը կազդուրէ, կը նորոգէ ու կը մաքրէ մարմինը, բայց սնունդ չէ որ կը սնանինք։ Հաճոյքը, ուրախութիւնը միշտ պէտք է նկատենք իբրեւ դեղ և ոչ իբրեւ սնունդ։ Սխալը այն ատեն կ'ըլլայ երբ որ հաճոյքը պիտի գործածէինք իբրեւ դեղ ու ընդհակառակը իբրեւ սնունդ կը գործածենք, առանց չափի, առանց կշռի, անպայման կերպով։ Այս ընթացքն է որ կը սխալեցնէ մարդկութիւնը, որ միշտ հաճոյքի վայրերուն մէջ պտտելով, կը տուժ կ'ըլլայ, երբ այդ հաճոյքի տեւողութեան գետինը լպրծուն է ու սահեցնող և ուր ինկողը հետզհետէ կը մեռնի, քանի որ մարդու բնութեան շատ աւելի մօտ են կիրքերն ու ախտերը։ Չափ մը ու կանոն մը պէտք է և հակառակ առանց այդ հաճոյքները կը խեղաթիւրեն մեր կեանքը ու կը վնասեն անոր։ Մենք միշտ կը կրկնենք թէ անմեղ զբօսանք մըն է մեր այսինչ կամ այնինչ բրածը։ Բայց որովհետեւ գծուած կանոն մը ու որոշ չափ մը չունին, իրենց այդ ընթացքով կ'երթան կ'իյնան ուրախութիւններուն մէջ, որ ինչպէս քսի, լպրծուն է ու սահեցնող և հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ մեր անմեղ նկատած գործը կ'ըլլայ մեղանչական։ Չափազանց հաճոյքները ոչ միայն բարոյականին այլ և մարմինին կը վնասեն։ Որչա՜փներ խաղամոլութեան, որչա՜փներ արբեցութեան և որչափնե՛ր զեղխութեան տուած են ինքզինքնին ու վնասած իրենց մարմինին։ Ինչ հաճոյք ու ի՛նչ ուրախութիւն կայ գիշերն ի բուն թղթախաղ կամ պար խաղալուն մէջ. ո՛րչափներ արբեցութեան ու զեղխութեան երեսէն վնասուած են ամէն կերպով. կա՞յ օգուտ մը ասոնց մէջ։ Այս ամէնուն մէջ այլ եւս ոչ մարմնի առողջութիւն կայ, ոչ ընկերական պատիւ և ոչ սրտի հանդարտութիւն, այլ անկում, ցաւ, նեղութիւն և գործերու ու կեանքի վնասներ ու մահեր։ Ուրեմն բացարձակ արգիլե՞լ պէտք է զուարճութիւնը. ո՛չ. որովհետեւ աշխարհիս վրայէն կարելի չէ վերցնել բոլորովին ուրախութիւնը, այլ պէտք է չափաւորել և զայն վնասակար ընելէ զգուշանալ։ Առաքեալը ասոր համար հետեւեալ ուղղի պայմանները կը գծէ կեանքի մէջ ուղիղ ընթանալու համար. «Այսուհետեւ եղբարք՝ որ ինչ ճշմարտութեամբ է՝ որ ինչ պարկեշտութեամբ՝ որ ինչ արդարութեամբ, որ ինչ սրբութեամբ, որ ինչ սիրով, որ ինչ համբաւ բարեաց, որ ինչ քաջութեամբ, որ ինչ գովութեամբ՝ զայն խորհեցէք»։ Այսպէս մեր բոլոր գործերուն մէջ, ըլլայ աշխատութեանց մէջ թէ զուարճութեանց, պէտք է վարուինք առանց սուտի ու խարդախութեան. պէտք է ամէնաք ձեռ այն ընթացքներէն, որոնք դուրս են պարկեշտութեան սահմաններէն. պէտք չէ յափշտակենք ուրիշին ունեցածը և պէտք չէ կապտել ուրիշին իրաւունքը. մաքուր կերպով մտածելու և ըստ այնմ գործելու է. սիրով վարուելու է ոչ թէ ատելութեամբ և նախանձով։ Այն տեսակ գործերու մէջ մտնելու ենք որ բարի համբաւ մը ունենանք և անունը մաքուր պահելու ջանանք. ուրիշին չի վնասեր զանազան վատ ու ստոր միջոցներով և ինչ որ ընենք՝ պէտք է գովասանքի արժանի ըլլան թէ՛ Աստուծոյ և թէ ընկերիդ առջեւ։ Հետեւապէս առաքեալին գծած այս պայմանները բաղդատութեան դնենք միշտ և նայինք թէ ըստ այնմ կը վարուինք մենք ու կ'ընթանա՞նք նոյն ճամբով։ «Ուրախ լերուք յամենայն ժամ. դարձեալ ասեմ ձեզ ուրախ լերուք ի տէր» ահա՛ այս կանոնին բուն համաձայն քալենք, մեր ուրախութիւններն ու հաճոյքները ըստ այնմ գործածենք, որպէս զի անոնք մեզի ցաւերու, տառապանքներու, վնասներու ու դժբախտութիւններու չի մատնեն։»

Ս. Պատրիարք Հայրը արարողութիւններէն վերջ պահ մը հանգստացաւ Խորհրդարանին մէջ ու յետոյ մեկնեցաւ իր բնակարանը, ուր ճաշելէ յետոյ, իրիկուան կողմ գնաց Գումգաբու և նախագահելով Մայր եկեղեցիի արարողութիւններուն՝ երկսեռ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան քարոզեց։

⁂ Ս. Պատրիարք Հայրը այս առտու նախագահեց Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիի Արեւագալի արարողութիւններուն, որոնք Էսաեան վարժարանի աշակերտուհիներուն կողմէ երգուեցան։

ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ
ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Ուսումն. Խորհուրդը ամէն տարի բաղդատական ցուցակով մը կը պարզէ մայրաքաղաքիս Թաղային ազգ. վարժարաններու վիճակը, նշանակելով երկսեռ աշակերտներու և ուսուցիչներու թիւը, դպրոցներու պիւտճէն և կարգ մը յաւելուածական տեղեկութիւններ։ Կրթական գործերով հետաքրքրուողներու համար շահեկան կ'ըլլայ ուրեմն քաղուածօրէն ներկայացնել 1908ի վիճակացոյցին կարեւոր մասերը։ Նախ, ինչպէս կը տեսնուի այս վիճակացոյցէն՝ մայրաքաղաքիս մէջ կան 42 ազգ. վարժարաններ, որոնք ունին մանկապարտէզ մը կամ ծաղկոց և Տարրական, Միջին ու Բարձրագոյն դասընթացքներու Ա. և Բ. տարիները։ Մանկապարտէզի բաժնին մէջ կան՝ 1260 մանչ և 1126 աղջիկ տղաք. Տարրական դասընթացքներու մէջ կան 973 մանչ և 733 աղջիկ. Միջին դասընթացքներու մէջ՝ 469 մանչ և 381 աղջիկ. Բարձրագոյն դասընթացքներու մէջ՝ 185 մանչ և 177 աղջիկ. ընդհանուր գումար աշակերտներու՝ 2929 մանչ և 2450 աղջիկ, որոնց 1602ը ձրիավարժներ։ Այս վարժարաններուն մէջ կը դասախօսեն՝ 294 ուսուցիչներ՝ որոնց 168ը այր և 126ը կին դասախօսներ են։ Վարժարաններուն համար տարեկան ծախք կ'ըլլայ 84,231 ղրուշ՝ որուն 50,454 ղրուշը եկեղեցիներու սնտուկէն կը վճարուի, 31,557ը թոշակներէ կը գոյանայ և 2220ը նուէրներէ ու զանձանակներէ կը հաւաքուի։ Վիճակացոյցին մէջ նաեւ սա ծանօթութիւնները դրուած են.—1. Մայր վարժարանի Սամաթիոյ և Բերայի վարժարաններու Տարր. Դասընթացքի Ա. տարիի աշակերտները և աշակերտուհիները թիւի բազմութեան պատճառաւ՝ զոյգ դասարանի բաժնուած են։ 2. Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանը կը յաճախեն 115 ուսանողներ, հինգ դասարաններու բաժնուած, և կը պաշտօնավարեն 25 ուսուցիչներ. Ամսական ծախքն է 9459 ղրուշ, որուն 2160 ղրուշը կը գոյանայ աշակերտներու ամսավճարներէն։—3. Բերայի Էսաեան վարժարանը միայն երկամեայ Լրացուցիչ Դասընթացք մը ունի, որուն Ա. տարին կը հետեւին 7 և երկրորդ տարին 14 աշակերտուհիներ և որոնց թիւն ալ աւելցած է աշակերտներու համեմատութեան վրայ։ — 4. Այս վիճակացոյցէն դուրս կը մնան Մայրաքաղաքիս Պետական և զանազան հայ ու օտար վարժարաններ յաճախող ուսանողներն ու ուսանողուհիները, որոնց թիւն է իբր 1500։ —5. Մայրաքաղաքիս մէջ 1898ին կային ութը, 1899ին վեց, 1900-1905 կային երեք Թաղային փակ վարժարաններ, որոնք են՝ 1. Էյուպի Ս. Աստուածածին, 2. Օթէնեայի Ս. Կարապետ և 3. Գուզկունճուգի Ս. Լուսաւորչեան դպրոցները։ Այս վերջինը վերաբացուած է, իսկ Գուրուչէշմէի Թաղի Ս. Ռոկեանց վարժարանը հրդեհէն այրած ըլլալով, աշակերտները փոխադրուած են Սալմա-Թոմրուքի վարժարանը։ Այս տարեշրջանին եւս առժամաբար փակ կը մնան տակաւին Գանտիլլիի և Սարըեարի նախակրթարանները։ Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ Արմաշի Դպրեվանքին կողմէ 250 ղրուշի ամսական նպաստ մը կը վճարուի Սալմա-Թոմրուքի վարժարանին համար։ — 6. Դպրոցական 1904-1905 տարեշրջանի սկիզբէն ի վեր Ազգ. Ս. Փրկչեան կրկին որբանոցները վերածուած են հիմնապէս Նախակրթարան-Արհեստարանի։ Խնայողութեան պատճառաւ այս տարի մանչերու համար ուսանելի արհեստներն են միայն Դերձակութիւն, Կօշկակարութիւն և Թիթեղագործութիւն Աղջիկները ունին Կար. Ձեւագիտութիւն և Ասեղնագործութիւն. Նախակրթարան-Արհեստանոցի ուսման ծրագիրն է ազգ. վարժարաններու կրթական ծրագիրը. աշակերտները նախապատրաստական դասարաններու մէջ ձեռական աշխատութիւններ կ'ընեն. իսկ արհեստական գործնական աշխատութիւններու շրջանի սկիզբն է Միջին Դասընթացքի Ա. Տարին, ուրկէ սկսեալ աշակերտները կէս օր ուսման կը պարապին և կէս օր արհեստներու կը հետեւին, և այսպէս կէս օրուան մէջ չորս անգամ դաս կ'առնեն երեք քառորդ ժամ տեւողութեամբ. որով ամբողջ չորս տարուան մէջ կը յաջողին շրջանաւարտ ըլլալ թէ՛ նախակրթական ուսումներու և թէ արհեստներու մէջ միանգամայն։ — 7. Գալֆաեան Որբանոցի մէջ պատսպարուող որբուհիներու թիւը 69 է, որոնցմէ 11ը կը պարապին զանազան արուեստական ճիւղերու, և ասոնցմէ անցեալ տարուան 5 շրջանաւարտ աշակերտուհիները կ'օժանդակեն նաեւ վարժարանին դասախօսութեանց, գործնականապէս մարզուելով ուսուցչութեան մէջ. իսկ մնացեալ 58 որբուհիները մինչեւ կէս օր ուսմանց կը հետեւին, վարժարաններու կրթական ծրագրին համաձայն, և անկէ յետոյ կը պարապին Կար ու ձեւի եւ ձեռարուեստի զանազան ճիւղերուն, Որբանոցի տեսուչ Մօր և երեք նուիրեալ Քոյրերուն առաջնորդութեամբ։ Կէս օրէ ետքը որբուհիները գործնականապէս կը մարզուին տանտեսական աշխատութիւններու մէջ, փոխնիփոխ մասնակցելով Որբանոցին տնական գործերուն։ Այս վիճակացոյցին մէջ նշանակուած է մի միայն Որբանոցին պաշտօնէութեան վճարուած թոշակը, իսկ ամբողջ մատակարարութեան տարեկան ծախքն է իբր 1000 օսմ. ոսկի։ — 8. Գումգաբուի դպրոցին 833 ղրուշ և Գարթալի դպրոցին 333 ղրուշ ամսական կը վճարուի Մայր եկեղեցիի սնտուկէն, Պէզճեան կտակի գոյութեամբ։ — 9. Պատրիարքարանի Սընտուկը կուտայ Էթ-Մէյտանիի դպրոցին համար ամսական 100 ղրուշ, որուն 70 ղրուշը կը վճարուի դպրոցի շէնքի վարձքին, և Մայր եկեղեցիի Սնտուկն ալ կուտայ 50 ղրուշ։ — 10. Սկիւտարի վարժարաններու դպրոցական տարազները և աղքատ տղոց գրենական պէտքերը կը մատակարարուին բարեսիրական Մասնախումբերու կողմէ։ — 11. Ամսական ծախքերու գլխուն մէջ միայն պաշտօնեաներու թոշակները նշանակուած են. Իսկ վարժարաններու ուրիշ զանազան ծախքերը կը հոգացուին առանձինն եկեղեցիներու սնտուկներէն։ — 12. Վարչական տնօրէնութեամբ Սկիւտարի Սէլամիէի և Գուզկունճուգ-Իճատիէի եկեղեցիներու և վարժարաններու մատակարարութիւնը միացուած ըլլալով, նոյն երկու եկեղեցիներու կողմէ կը վճարուի երեք վարժարաններու մատակարարութենէն մնացորդ ծախքերուն գումարը։ — 13. Նոյնպէս Վարչական տնօրինութեամբ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ, Նարլը-Գաբուի Ս. Յովհան Ոսկեբերան և Ալթը-Մէրմէրի եկեղեցիներու և դպրոցներու մատակարարութիւնը միացած ըլլալով, նոյն եկեղեցիներու կողմէ կը վճարուի նոյն երեք վարժարաններու մատակարարութենէն մնացորդ ծախքերուն գումարը։ — 14. Թէեւ Մայրաքաղաքիս նախակրթարաններու մէջ պաշտօնավարող երկսեռ կրթ. պաշտօնեաներու համագումարը 296 կը ներկայացուի, սակայն ասոնցմէ 29 հայազգի ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ մէկէ աւելի վարժարաններ այցելաբար կը դասախօսեն, որով կրթ. պաշտօնեաներու բուն թիւը կ'ըլլայ 263։ Ասոնց մէջ կը գտնուին նաեւ եկեղեցական դասէն 1 եպիսկոպոս, 6 վարդապետ, 4 քահանայ. ինչպէս նաեւ 8 եւրոպացի ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ, որոնք նոյնպէս այցելաբար կը դասախօսեն։

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
Աշակերտ	21[illegible]7	2613	1873	1934	2127	2018	18[illegible]7	1949	1866	1774	1756	[illegible]669
Աշակերտուհի	1013	1166	1189	1207	1262	1223	1261	1314	1267	1234	1341	1324
Մանուկ մանչ	635	1104	1004	1162	1159	117	1206	1170	1309	1417	1247	126
Մանուկ աղջիկ			857	998	1035	965	1095	1147	1190	1196	1173	1126
Գումար	3765	4883	4923	5351	5613	5376	5419	5580	5632	5651	5517	5379
Ուսուցիչք	141	175	181	179	189	188	194	183	186	192	163	168
Ուսուցչուհիք	58	74	93	103	111	119	111	121	114	124	120	126
Գումար	199	249	274	282	300	288	305	304	300	316	283	294
Ամսական ծախք Ղրուշ	85383	63953	77300	83556	82915	83486	82865	86447	83913	85653	81695	84231

ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ եկեղեցիին ներքին նորոգութիւնները ամբողջովին աւարտած ըլլալով, շաբաթ օր տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Բարսեղ էֆ. Մանուկեան և Տիգրան էֆ. Ճիլաճեան, ընկերակցութեամբ Թաղին քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Ծ. վրդ. Դուրեանի, Ազգ. Պատրիարքարան երթալով Գատըգիւղ հրաւիրեցին Ս. Պատրիարք Հայրը։ Ն. Ամենապատուութիւնը ընդունեց այս հրաւէրը, և շաբաթ ցերեկին Գատըգիւղ անցնելով, նախ պիտի այցելէ Արամեան վարժարանը և իրիկունը եկեղեցիի արարողութեանց նախագահելէ յետոյ պիտի քարոզէ։ Ս. Պատրիարք Հայրը նոյն իրիկունը Բարսեղ էֆ. Մանուկեանի տունը հիւրասիրուելով, հետեւեալ առտու (կիրակի) Մեծ Պահքի առթիւ պիտի քարոզէ Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ, որ այս վերջին նորոգութիւններուն հետեւանքով ա՛լ աւելի շքեղ երեւոյթ մը առած է։ Թաղ. Խորհուրդը այս ներքին բաղաներկումին համար 50 ոսկիի մօտ ծախք մը ըրած է։

ԳԱՆՁԱՑԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ Խնամակալուհի Տիկիններ ու Խնամակալները միշտ կ'այցելեն իրենց խնամքին յանձնուած այդ բարեսիրական հաստատութիւնը և անոր ներքին այլ և այլ պէտքերուն համար տնօրինութիւններ կ'ընեն։ Նախընթաց օր եւս Տիկին Վասիլուհի Գարակէօզեան, Տիկին Իսկուհի Փափազեան և Տիկին Էլիզ Տէր Յարութիւնեան Խասգիւղ երթալով, այցելեցին Որբանոցը և մանաւորապէս աչքէ անցուցին տանուհիներուն կողմէ պատրաստուած նըրբարուեստ և գեղեցիկ ձեռագործները, զորս որ և է միջոցով ի նպաստ Որբանոցին հասութաբեր վիճակի մը վերածելու միջոցներուն վրայ կը խորհի արդէն Խնամակալութիւնը։

ԲԵՐԱՅԻ եկեղեցիներուն քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան երէկ իրիկուն Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, երկսեռ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, պարզ լեզուով պարզ քարոզ մը խօսեցաւ և յատագովեց պարզ կեանքի օգուտներն և առաւելութիւնները։ Այս պարզասիրական քարոզին, պարզ խրատները ուղղուած էին մասնաւորաբար ներկայ երիտասարդներուն և օրիորդներուն, որոնք սակայն շատ պարզասէր չէին երեւիր և միտք ալ չունէին իրենց նախահայրերուն պէս պարզ հագուելու և պարզ կեանք մը անցընելու, ինչպէս կը յորդորէր ըլլալ Ն. Սրբազնութիւնը, անշուշտ Շարլ Վակների «Պարզ կեանքը»էն ներշնչուած։ Քարոզիչը լա՛ւ, բառերը (մեծ մասամբ) օգտակար, և սակայն պէտք է աւելցնել թէ անոնք որոնց կ'ուղղուէին այդ խրատները... շատ զբաղած էին այդ պարզ քարոզներու միջոցին։

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ Որբանոցին ուսուցիչ Թորգոմ էֆ. Գալէնեան, որ Հոգաբարձութեան կողմէ պաշտօնէ դադրած էր, ուրբաթ օր Ուսումն. Խորհրդոյ ներկայանալով, յատենի Խորհրդոյ յայտարարեց թէ ինքը նկատի առնելով Հիւանդանոցի մատակարարութեան արդի անձուկ վիճակը, կամովին կը հրաժարի իր իրաւունքէն, զոր Կազմ. Կանոնագրին 41րդ յօդուածը կուտայ իրեն։ Խորհուրդը գոհ եղաւ նոյն ուսուցչին այս յայտարարութենէն, և որոշեց հաղորդել զայն Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։

ԲԵՐԱՅԻ եկեղեցիին մէջ վարդապետ մը քաշելով փրցուած էր ականջը խեղճ աղքատ տղեկի մը։ Ականատեսները բողոքած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հօր, Ն. Ամենապատուութիւն յանձնարարած է Փոխանորդարանին, Ազգ. Պատրիարքարան կոչել յիշեալ շնորհալի վարդապետը և հարկ եղած յանդիմանութիւնները ուղղել իրեն ու յանձնարարել որպէսզի այդ տեսակ ամարդի ու եկեղեցականի անվայել արարքներու մէջ չգտնուի ուրիշ անգամ։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐՈՒ Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան նախընթաց օր, իր հետ ունենալով գործակատար Շէհրեան էֆ.ն, Կայս. Գալատա գնաց և այցելեց Իզզէթ փաշայի։ Ն. Սրբազնութիւնը հինգշաբթի օր այցելութիւն տուաւ նաեւ Պետական Խորհրդոյ նախագահ Հասան Ֆեհմի փաշայի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ երբեմնի բժշկապետ Տօքթ. Կոպեանիկ Հինքեարպէյէնտեանի որդին՝ Պ. Հրանտ Հինքեարպէյէնտեան (քեռորդի հանգուցեալ Տօքթ. Տիգրան փաշա Փէշտիմալճեանի և թոռը հանգուցեալ Հինքեարպէյէնտեան Տ. Յովհաննէս Ա. քհ.ի) մարտ 23ին մեռեր է Բարիզ, քսան տարեկան հասակին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեր է մարտ 26ին և թաղուեր է Մօն-Ռուժ գերեզմանատունը։

ԿԱՅՍ. ԴՆԱՀԱՏՈՒՄ. — Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք թէ, ինչպէս կ'երեւայ Պաշտօնականններէն, Իւլայի առաջին աստիճան շնորհուած է Բ. Դրան Խորհրդականներու Սենեակին միւմէյիզ Հրանտ պէյ Ապրոյի, որ իր արժանիքը ցոյց տուած է իբր փորձ ու կարող պաշտօնատար, հաւատարմաբար ծառայելով իր ստանձնած պաշտօնին մէջ։ Այս ուրախալի առթիւ մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք Վսեմ. Հրանտ պէյ Ապրոյի։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — «Իրազեկ» մը կը գրէ մեզի. — Այս տարի Սամսոնի մէջ առատ ձիւն տեղաց. պակաս չէին նաեւ ցուրտ անձրեւներ, որոնց կարօտը կը քաշէինք ամբողջ ամառը. մարտ մէկէն առաջին գրեթէ արեւի երես չենք տեսներ, կծող ցուրտ մը սակայն մինչեւ կ'ընկերանայ անձրեւներուն, որոնք լաւ գարուն մը կը խոստանան։ Շրջականներէն առնուած տեղեկութիւններն ալ նպաստաւոր են։ Ապրանքներու փոխադրութիւնը դժուարացած է յարդի և գարիի սղութեան պատճառաւ, կառապաններ հողագործ են, ուղտապաններ չեն երեւիր, հետեւաբար վարձքերը շատ բարձրացած են. Զիլէ, Թօքատ, Սեբաստիա, եւայլն, ղրկուելիք ապրանքները որոնք միջին հաշուով 25—30, 40—45, 65—75 ղրուշ վարձքով կը բեռցուէին, այժմ, 60—70, 75—90, 130—160ով հազիւ կը բեռցուին. Ապրուստն ալ դժուարացած է, թէ՛ կեանքի անհրաժեշտ պէտքերու սղութեան և թէ ձմրան խստութեան պատճառաւ, ոչխարի միս 7½—8, կովու միս 5½—6 ղրուշ, իւղ 13½—14, ալիւրին պարկը (75 քիլօ) 100—110 (սակէ առաջ բարձրացած էր մինչեւ 115—130). այսպէս գրեթէ ամէն ինչ կրկնապատկած է իր արժէքը։ Իսկ տեղւոյս եկեղեցական և կրթական գործերն ալ հոս կարծես տիրող արմտիքներու սղութենէն ազդուելով, սով առաջ եկած է ժողովականներու. բաւական ատենէ ի վեր կը տեսնուէին մէկ քանի անձեր, որոնք թէ՛ Գաւ. Ժողովոյ, թէ՛ Թաղական Խորհրդոյ, թէ՛ Ուսումնական Խորհրդոյ անդամ և թէ ամէն ինչ են, ժողովուրդը այլ եւս ձանձրացած, վերջերս խնդրագիր մը տուեր է Առաջնորդ Սրբազանին, որպէս զի օրինաւոր կերպով վերակազմէ իր ժողովներն ու խորհուրդները. բայց Առաջնորդը որ շատ լաւ գիտէ խուսափողական միջոցներու դիմել, երբ իրիկունը բողոքագիրը կը մատուցուի իրեն, առտուն Չարշամպա կը մեկնի, որով ճարահատեալ կը ստիպուին զան գատագրով մը դիմել Կեդր. Խառն ժողովի. կը լսենք նաեւ թէ մասնաւոր տեղեկագիր մըն ալ ղրկուած է մասնաւորներու կողմէ։

ԾԱՆՕԹ լուսանկարիչ Յովսէփ էֆ. Ապտուլլահ նախընթաց օր իր մահկանացուն կնքեց։ Յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցիին մէջ։ Հանգուցեալը ճարտար լուսանկարիչ մըն էր։

* * *

ԲՈՒՐԱՍԱՆԻ 13րդ թիւը կը պարունակէ. Օսմ. վաճառքներու համար ազատման հրապարակներ.— «Սեբանտելթ»ի շինութիւնը և վաճառականութիւնը (աժան մոմ պատրաստելու լաւագոյն եղանակը).— Ի՞նչ է «զարարը խաս»ը.— «Քասարըը»ի և գունաւոր ու տպածոյ հիւսուածներու խնդրանք. Մետաքսի պէտքը շատ է (գիներու բարձրացման հեռանկար) — Ծիւթ, կանեփ և քթան —Գերմ. առեւտրական նամակներ.— Առեւտրական բառարան.— Դասընթացք իտալերէնի.— Դատական քրոնիկ.— Կանեփը ինչպէս հիւսուածոյ կ'ըլլայ։— Մանածի հրապարակը.— Առեւտուրը Հալէպի մէջ.— Դրանսիգի վաճառականութիւնը.— Զարդերու նոր պարտաթուղթերը.— Որսի մորթ, քիթրէ, գորգ, թիֆթիկ, գարի են.— Ուշադի գորգերը.— Իզմիրի հրապարակը եւայլն։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՇԷՔԷՐՃԵԱՆԻ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ երէկ վայելուչ կերպով տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութեան հանդէսը հանգուցեալ Յարութիւն էֆ. Շէքէրճեանի։ Եկեղեցին այս առթիւ պատշաճապէս լուսազարդուած էր և դագաղը կը հանգչէր մահարձանի մը վրայ։ Ծաղկեպսակներ ղրկած էին Այրի Տիկին Գոյիանէ Շէքէրճեան, Տէր և Տիկին Աւետիս Շէքէրճեան, Յովհաննէս և Ֆրանսուա էֆ.ք Շէքէրճեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Մալխասեան, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Եէկէնեան, Տէր և Տիկին Բենիամին Շէքէրճեան և Տօքթ. Լեւոն էֆ. Մալխաս։ Մեռելական արարողութեանց կը նախագահէր Տ. Հմայեակ Սրբազան, իր շուրջը ունենալով Գալէմքեարեան, Թոկրեան, Պապաեան, Մարգարեան և Աբրահամեան վրդ.ները և քահանաներ։ Դամբանականը խօսեցաւ Տ. Հմայեակ Սրբազան՝ բնաբան ունենալով «որոց բարիս գործեալ իցէ ի յարութիւն կենաց» խօսքը, մարդկային կեանքին վրայ ամփոփ տեսութիւն մը ընելէ վերջ, գրուատեց հանգուցեալին կեանքը և վերջացուց մխիթարական խօսքեր ուղղելով հանգուցեալին պարագաներուն։ Յետոյ դագաղը թափօրով դուրս հանուեցաւ տաճարէն և բակին մէջ ներկաները իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին՝ զաւակներուն Աւետիս և Օննիկ էֆ.ք Շէքէրճեան, եղբօրը Բենիամին էֆ. Շէքէրճեանի և պարագաներուն, ուրկէ վերջ դագաղը շքեղ մեռելակառքով մը փոխադրուեցաւ Շիշլիի Ազգ. գերեզմանատունը և ընտանեկան յատուկ դամբարանին մէջ ամփոփուեցաւ հանգուցեալին մարմինը։

Խմբագրութիւնս այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Շէքէրճեան ընտանիքին և պարագաներուն։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, ապրիլ 4)

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ
Ի ՎԻԵՆՆԱ

ՊԷՐԼԻՆ, 3 ապրիլ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր գահակալութեան վաթսունամեայ յոբելեանը շնորհաւորելու համար Վիլհէլմ կայսրը յառաջիկայ յունիս 10ին Վիեննա պիտի երթայ։ Գերման դաշնակից վեհապետներն ալ Վիեննա պիտի երթան՝ շնորհաւորելու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վեհապետը։ Վիլհէլմ կայսրը, ինչպէս կը հաւաստեն, մասնաւոր մեծարանք մը ընելու համար Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր, այսպիսի հաւաքական շնորհաւորում մը ընել կարգադրած է։ Գերման կայսրը Քորֆուէ ուղղակի Պերլին պիտի դառնայ և մայիս 10ին Տօնաուէշինկէն պիտի երթայ՝ այցելելու Ֆիւրստէնպէրկ իշխանին և իշխանուհիին և հոն պիտի մասնակցի վայրի հաւի որսերուն։ Իկօն Մաքս Ֆիւրստէնպէրկ իշխանը, որ կ'ընկերակցի Վիլհէլմ կայսեր Քորֆու ուղեւորութեան, կայսեր Վիեննա գացած ատենն ալ միասին պիտի գտնուի։

ՎԻԵՆՆԱ, 3 ապրիլ. — Քաղաքիս շրջանակներուն մէջ տեղեկութիւն չկայ դեռ Վիլհէլմ կայսեր ուղեւորութեան յայտագրին փոփոխութեան վրայ։ Ցարդ ոչ և է պաշտօնական լուր չառնուեցաւ թէ գերման կայսրը յունիսի մէջ պիտի այցելէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր, փոխանակ մայիս 10ին, ինչպէս տեղեկութիւն տրուած էր ի սկզբան։ Գերման դաշնակից վեհապետներուն Վիեննա գալուն լուրն ալ պաշտօնապէս հաստատուած չէ դեռ։

ՊԷՐԼԻՆ, 3 ապրիլ.— Դէկլիխէ Ռունտշաու կը գրէ թէ գերման դաշնակից վեհապետներէն անոնք միայն Վիեննա պիտի երթան շնորհաւորութեան, որոնք խնամութիւն ունին Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հետ։ Անհիմն է այն լուրը թէ գերման դաշնակից վեհապետները ամբողջութեամբ Վիեննա պիտի երթան, վասն զի Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, ինչպէս յայտնի է, փափաք յայտնած է որ իր գահակալութեան յոբելեանը կարելի եղածին չափ պարզ տօնուի։

ԻՏԱԼԻԱ
ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ԾՈՎԱԿԱԼ ՄԻՐԱԲԷԼԼՕ ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԱՒԱՅԻՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻՆ ՎՐԱՅ

ՀՌՈՄ, 3 ապրիլ.— Ծովակալ Միրապէլլօ Երեսփ. Ժողովին առջեւ նաւային ելմտացոյցի վրայ խօսած ճառին մէջ ըսաւ ի մէջ այլոց.—«Իտալիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատերազմի նաւատորմերուն ույժերը համեմատութեան դրուած ատեն, սխալ մըն է երկու ծովային պաշտօնատուններու ելմտացոյցները անփոփոխ կերպով իրարու հետ բաղդատելը։ Իտալիոյ ելմտացոյցէն նախ հանելու է առեւտրական նաւերու, ծովեզերքներու պաշտպանութեան, ծովային հեռագրական կայաններու, և հանգստեան թոշակի յատկացուած իբր 30 միլիոն ֆրանքի գումարը, և պէտք չէ մոռնալ թէ Աւստրիա զինուորական մէկ նաւարան ունի միայն, մինչ Իտալիա չորս զինուորական նաւարան ունի, և Իտալիոյ այդ նաւարաններուն գործաւորներուն ամէնքն ալ հանգստեան թոշակի իրաւունք ունին, մինչդեռ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ գործաւորները չունին այդ թոշակի իրաւունքը։ Ծովակալը յայտարարեց թէ Տրէտնօթի չափով ու ձեւով երկու մարտանաւերու և մէկ յառաջապահ զրահաւորի մը շինութիւնը երեք տարիէն պիտի կրնայ աւարտիլ պետական նաւարաններու մէջ։ Տրէտնօթի ձեւով և չափով չորրորդ նաւ մըն ալ անհատական նաւարանի մը մէջ կը շինուի արդէն, գաղտնի պայմանագրութեամբ։» Նախարարը ըսաւ ի վերջոյ.—«Նաւերն ու նաւաղները մէկ օրէն միւսը կարելի չէ տրամադրելի ունենալ. պէտք է օգուտ քաղել ժամանակէն, հակառակ պարագային զղջումն ու յուսահատութիւնը բաժին կը մնան մեզ, վասն զի կորսուած ժամանակին տեղը չի գար։»

— Արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնն ալ սա բառերուն մէջ կը խտանայ.— «Խաղաղութիւն՝ պատիւի մէջ, այս է նաեւ իմ համոզումս, վասն զի պատիւի մէջ խաղաղութիւնը բաժինն է ամէն զօրաւոր երկիրներուն։»

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 5 ապրիլ.— Շաբաթ օրն ալ Սակարանին մէջ շարունակեց աղջի օրուան գիներու տկարութիւնը, որ արդիւնք էր գերման խոշոր փոխառութեան մը լուրին։ Ամէնէն աւելի օտար արժեթուղթերու գիները տկար էին։ Ֆրանսական Ռանդէն կանխիկ վաճառումներ կատարուեցան։ Օսմ. արժեթուղթերու գիները հանդարտ էին։ Ռիօ Թինթօ լքուած էր։ Պոլիս Գարտալթը՝ անփոփոխ՝ 450։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ կարեւոր գործ չկար։ Անգլիական քոնսոլիտէները 87.37ի իջան։ «Աուպիգաուծ»ի արժեթուղթերը անփոփոխ էին։ Ամերիկեան արժեթուղթերու գիներն ալ անփոփոխ էին, Նիւ-Եօրքի Սակարանին մէջ բռնուած ըլլալուն հետեւանքով։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը հանդարտ էին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մեծ մրցումը երէկ կատարուելով Քէմպրիճի խումբը շահեցաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զատկական տօնին Պետերսպուրկի մէջ պիտի կատարուի Շուէտի Վիլհէլմ իշխանին ամուսնութիւնը Բաւլովնա մեծ դքսուհիին հետ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ռայխսթակը 179ի դէմ 200 ձայնով ընդունեց ընկերակցութեանց և գումարմանց օրէնքին 7րդ յօդուածը, որ կը վերաբերի գերման լեզուին գործածութեան խնդրոյն։ Այդ յօդուածը ընդունուեցաւ խորհրդարանական յանձնաժողովին խմբագրած ձեւովը՝ սակայ մեծամասնութեան զանազան մասերուն միջեւ գոյացած իրաւախոհութեան հիման վրայ։ Քուէարկութեան արդիւնքը ծափահարութիւններով ողջունուեցաւ։

ՄԵՍԻՆԱ.— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին կէս օրէն ետքը Մեսինա ժամանեցին Հոհէնցոլլէրն զբօսանաւով։ Ցամաքի մարտկոցներէն և իտալական մարտանաւերէն թնդանօթներ արձակուեցան։ Նաւահանգիստի վերատեսուչը ու քաղաքապետը և պետական ուրիշ պաշտօնեաներ զբօսանաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին։ Քարափին վրայ հաւաքուած ժողովուրդը խանդավառութեամբ ողջունեց կայսրը և կայսրուհին։

ՀՌՈՄ.— Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Իմբէրիալի մարքիզը Հռոմ ժամանեց։

—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին նիստերը յետաձգուեցան մինչեւ մայիս 12։ Ժողովը քուէարկեց նաւատորմին ելմտացոյցը, որ նախորդ տարիէն 18 միլիոն աւելի է։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրը Քորֆու գտնուած միջոցին ֆոն Պիւլով իշխանն ալ հոն պիտի երթայ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Քոլոմպիոյ զինուորներ Բանամա արշաւեցին և Եուրատօ քաղաքը գրաւեցին։ Բանամա Մ. Նահանգաց միջամտութիւնը խնդրեց։ Պ. Ռուզվէլդ Ծերակոյտին առաջարկեց որ իսկոյն գործուի և վերջ մը տրուի Քոլոմպիոյ պահանջումներուն։

ՓԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկի ֆրանսական նոր դեսպան Դուշա ծովակալը Բարիզէն ճամբան ելաւ, դէպ ի Բեդերսպուրկ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Թագուհին և քոյրը՝ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին ապրիլ 18ին Բարիզ պիտի երթան։ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին Բիարիցէ պիտի ուղեւորի։

ՓԱՐԻԶ.— Մասնաւոր տեղեկագիր մը, այսօր, Անգլիոյ Թագաւորին բերաւ նախագահ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէնի հրաժարականը, զոր Թագաւորը ընդունեց և Պ. Ասքուիթի հեռագրեց՝ իսկոյն Բիարից երթալու համար։

ԱԼԺԷ.— Աւստրիական նաւաբաժինը Ալժէ ժամանեց, ուր մէկ քանի օր պիտի մնայ։ Կուսակալ Պ. Ժոննառ այցելութիւն տուաւ աւստրիական ծովակալին, որուն ի պատիւ հանդէսներ պիտի տրուին։

ՊԷՐԼԻՆ.— Պերլինէր Թակեպլադ կ'ըսէ թէ պետութեանց կողմէ Գերմանիոյ տրուած պատասխանները հասած են՝ Պալթիկ ծովին նկատմամբ։ Ալանտ կղզիներու վերաբերեալ վէճը կարգադրուած նկատուելով, հաւանական է որ մօտերս հրատարակուին Հիւսիսային ծովի և Պալթիկ ծովի վերաբերեալ երկու համաձայնութիւնները։

ՓԱՐԻԶ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ եգիպտական բամպակներու գիները բարձր էին Սակարանը գոցուած պահուն։ Բուրդի գիները շատ ինկած են։ Հրապարակը անորոշ է։ Գինոյ սէնիքային վաճառումները կը շարունակուին։ Շաքարի գիները տկար են։ Քուպայի բերքը գիներու նոր անկում առաջ բերաւ։ Հրապարակը թէեւ լաւ է, սակայն հանդարտութիւն կը տիրէ։ Ցորենի և ալիւրի գիները անկման հակամէտ են։ Վիճակագրութեան մը համաձայն, որ սակայն վիճելի է, կ'ըսուի թէ յառաջիկայ յուլիս 31ին 25 միլիոն էքթոլիտր ցորենի պատրաստ քանակութիւն մը պիտի ըլլայ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ նախարարապետին աղջիկը՝ Օր. Ստոլիփին նշանուեցաւ Տօլկորուքով իշխանին հետ, նաւային կցորդ Պերլինի ռուս դեսպանատան։

ՓԱՐԻԶ.— Մոնաքօյէն կը հեռագրեն թէ ինքնաշարժ նաւակներու մրցումի մը ատեն Ֆիա անուն ինքնաշարժ նաւակ մը բռնկելով այրեր ու ընկղմեր է։ Մարդու կորուստ չէ պատահած։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Թագաւորը երբ Բիարիցէն Լոնտոն դառնայ, ամբողջ նախարարութիւնը պիտի հրաժարի։ Թագաւորը Պ. Ասքուիթի պիտի յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը։ Դահլիճը մասնակի փոփոխութիւններ պիտի կրէ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Պերլինի ամերիկեան նոր դեսպան Պ. Հիլ իր պաշտօնատեղին ժամանելէն քիչ ետքը Բարիզի դեսպան պիտի կարգուի։

ՊԷՐԼԻՆ.— Հոս կը պատմուի Պ. Ռուզվէլդի բացատրական մէկ գիրէն, որով գոհացում կուտայ Վիլհէլմ կայսեր՝ Պ. Հիլի խնդրոյն համար։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ուրալ լերան ամէնէն բարձր մէկ կէտին վրայ անթել հեռագրի կայան մը հաստատուեցաւ, որ հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ Բեդերսպուրկը և Վլատիվոստոքը։ Ալթայ լերան վրայ ալ կայան մը պիտի շինուի։

ՓԱՐԻԶ.— Ռօշէդի կազմած ընկերութեանց բաժնետէրերը իրենց կատարեալ վստահութիւնը յայտնեցին Ռօշէդի, անոր ազատ արձակումը պահանջելով։

ՄԱԴՐԻԴ.— Սէվիլէի մէջ աղօրէն ամոլ մը ձերբակալուեցաւ՝ Մօլինա անուն։ Ասոնք ամբաստանուած են թէ հետզհետէ իրենց ունեցած 24 զաւակները ծնելնուն պէս սպաննած և իրենց պարտէզին մէջ թաղած են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Վաղը, Յունաց Աւետումն Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

— Սակարանի 15օրեայ լիքիտասիոնը կը սկսի այսօր և կը վերջանայ հինգշաբթի։

ՓԱԿՈՒՄ 22/4 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ռ.		103 11½
Ամէնէն բարձր գին	»	103 12
Ամէնէն վար գին	»	103 07
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	177 87
Ամէնէն բարձր գին	»	178 12
Ամէնէն վար գին	»	177·75

ԲԱՑՈՒՄ 24/6 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 % Ք.Կ. Օ. Ռ.		103 11½
» » ժամկ 6ի Ք.Կ.	»	103 11
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	178 25
» » ժամկ 6ի	»	178 25
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	431 —
Ծնտ. Երկթ. Պարտթ. Ա.սերի Ք.Կ.	»	512 —
» » » Բ.սերի Ք.Կ.	»	508 —
» » բժնթղթ	Ա. Ռ.	15 80
Շիրքէթի Խայրիէ	»	43 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 4 Ապրիլ

Միացեալ Օսմ. պարտք.	բաց.	Ա. Ռ.	94 65
	գոց.	Ք.Կ. »	94 67
Րումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	180 —
Թրանսվալ		»	44 25
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	724 —
Ռեժիի բաժնեթուղթ		»	440 —
Պոլիս Քարս Ալյաթ		»	450 —
Օսմ. Մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ք. Կ.	»	96 35
Քրետի Լիոնէ		»	1169 —
Իտալական 5 %		»	98 20
Իտալական Ռանթ		»	103 40
Սպանիական արտաքին		»	93 77
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 135
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	3 —

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապաստանող գաղթականներու զետեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունըհինգը պարգեւներու և ամորթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նշանաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կտորի բաժնուած է։ Յիշեալ կտորակաւոր տոմսակները՝ մէճիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամալըջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ ⁰/₀ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն ⁰/₀ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ ⁰/₀ին 9, 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ ⁰/₀ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ ⁰/₀ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710001

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**500000**	**500000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	**1200000**	**1200000**
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ

	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Պէյլիք և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

„ԳԱՍԸԳ ԵԱՐԸՂԸ"

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աթէնքի Կաճառին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան։

Այդ ճիւղը կը գտնուի

268 Բերա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, Թիւ փոստին վերի յարկը։ 268

Իտալիոյ նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԷԶԱՐ ՄԱԴԴԷԻ դրութեան կիրառումովը ԱԹԷՆՔԻ ԿԱՃԱՌԻՆ աղեկապերու գործածութեամբը, որոնք կազմախօսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած են, հիւանդներու անհանգստութիւնը իսկոյն կ'անհետանայ։

Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ։ Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դարմանուին։ Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է սոյն ճիւղին դիմեն։ 50—46

ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Որոնք Զաքմաքճըլարի զառիթափին ընտանի տեսարանը կը կազմեն, Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

ՄԻԱԿՆ Է

Թէ՛ ճոխութեան, թէ՛ ճշդապահութեան և թէ մանաւանդ ուղղամտութեան կողմէ։ Ամուր համբաւի մը կռթնած, այս վաղեմի Գրատունը միշտ ջանադիր է նորանոր հրատարակութիւններով ճոխացնելու իր այլազան գրացանկը և այսօր հաճոյքով է որ կը ծանուցանենք իր Նոր հրատարակութեանց շարքին առաջին քանի մը հատորները.—

Ա. Տէր եւ Տիկին Հ. Ասատուրի Աշխարհաբար Քերականութեան ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ.

Բ. Ֆրանսերէնը ԻՆՔՆ ԻՐՄՈՎ սորվելու նորագոյն եւ դիւրագոյն շարքի մը Ա. հատորը (Le Français, cours complet pour l'enseignement direct de la langue française. 1re année. պատկերազարդ).

Գ. Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեանի ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ (գրաբարի լեզուաբանական քերականութիւնը).

Դ. Բ. ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ (Թրքախօս վայրերու համար).

Ե. ԻՐ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԳՐԱՑՈՒՑԱԿԸ, որուն այնչափ անհամբերութեամբ կը սպասուէր։

Անոնք որ սպառած կը կարծեն Իզմիրի Տէտէեան տպարանին հանրածանօթ հրատարակութիւնները.—Վիքթոր Հիւկոյի, Լամարթինի, Մոլիէռի, Աղեքսանդր Տիւմայի Ուալթէր Սքոթի եւն. գործերը—ապահովաբար ճշմարիտ գոհունակութեամբ պիտի իմանան թէ Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ միակ կեդրոնատեղին է այդ հաւաքածոյ գրքերուն։ Նոյն իսկ օտար գրքերու հայթայթման համար, Թուրքերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն—լեզուով բան մը որոնող կ'ըլլան ամէնէն առաջ Զաքմաքճըլարի Թիւ 20 գրավաճառանոցը դիմելով։ 20—3

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քրոնոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 37,300,000 քրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ [illegible]

Վճարումները ամենադրամ ըլլալու են, Երեսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3 ½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին տեղ իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ ըստ առաջուընէ ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100—150	ոսկի գումարի համար
6	»	151—200	» » »
10	»	201—500	» » »
15	»	501—1000	» » »
30	»	1001 և անկէ վեր	» » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով ամբողջին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—18

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա.	կարգ	Բորտոյի համար	200	ֆր
»	»	Մարսիլիա	160	»
Բ	»	Բորտոյի	150	»
»	»	Մարսիլիա	120	»

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր., Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—3 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՔՈՒԲՈՆՆԵՐՈՒ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Համիտիէ Ճատտէսի, Սիրքէճի, Պոլիս, Քէօբրիւլի խանի տակ, Թիւ 24

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՍԱԾ ԵՆ

2400 ՔՕՍԹԻՒՄՑՈՒ	800 ՊԱՐՏԸՍԻՒՑՈՒ
1000 ՊԱՆԹԱԼՕՆՑՈՒ	300 ՍԵՒ ՈՒ ԳՈՐՇ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԶԳԵՍՏՑՈՒ
3000 ԺԻԼԷՅՕՒ-ՖԱՆԹԷԶԻ	200 ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԵՐՕՐՑՈՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Գիները անփոփոխ են և իւրաքանչիւր քուբոնի վրայ նշանակուած։ Կը բաւէ այցելութիւն մը տալ սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ իրենց իրական արժէքին և լաւ տեսակին կէսը միայն կ'արժեն։ Կիրակի օրերը մինչեւ ժամը 9 բաց է վաճառատունը։

Գաւառներ նմուշներ կը ղրկուին, եղած խնդրանքի վրայ։ 10 3

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1908 մարտ 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառ. 222 խառն Առ. ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. 221 խառն Իրկ. ժ. վ.
10 20	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1 32
11 02	»	Կէօքճէ Քըըք	մկն.	12 52
12 —	»	Սապօնճը Բունար	»	12 10
12 59	»	Ալաեունտ	»	11 12
1 41	»	Չէքիւրլէր	»	10 23
2 40	»	Տէօյէր	»	9 35
3 09	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 24
3 44	»	Կազլիկէօլ համամ	»	8 14
4 11	ժմն.	Աֆ. Գարա Հիսար	մկն.	7 43
4 31	մկն.	Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն.	7 23
5 11	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 06	»	Չայ	»	6 03
6 51	»	Իսհագլու	»	5 10
7 15	»	Եասսըան	»	4 45
7 46	»	Աք շէհիր	»	4 23
8 18	»	Ազարի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Չավուշճը քէօյ	»	3 05
9 38	»	Իլկին	»	2 33
10 25	»	Գատըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Սէրայ-Ինի	»	12 57
11 52	»	Մէյտան	»	12 17
12 52	»	Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմն.	Գոնիա	մկն.	10 30
Իրիկ.		4		Առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻ

ԵՐԹ Կառ. 122 Խառն Առ. ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. 121 Խառն Իրկ. ժ. վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	10 —
12 44	»	Աք Բունար	մկն.	9 18
1 24	»	Ալըբէ Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախըր	»	7 58
3 9	»	Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիչէր	»	6 4
4 35	»	Սաքըլէր	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Բօլաթլը	»	4 16
7 21	»	Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	»	Սէնճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմն.	Էնկիւրիւ	մկն.	1 —
Իրիկ.				Առտ.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. 426 խառն Իրկ. ժ. վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. 425 խառն Առ. ժ. վ.
7 17	մկն.	Համիտիէ	ժմն.	5 44
7 35	ժմն.	Ատա-Բազար	մկն.	5 26

ԱԼԱԵՈՒՆՏ - ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ	Կռ. 322 խռ. Առ.	324 խռ. Իր.
Կայարան	ժ. վ.	ժ. վ.
Ալաեունտ մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմն.	1 25	11 35
ԴԱՐՁ	Կռ. 321 խռ. Առ.	323 խռ. Իր.
Կայարան	ժ. վ.	ժ. վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15
Ալաեունտ ժմն.	12 30	10 35

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէփօ	3607	Տօմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Տիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթինօ	2277	Տրակօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սփէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտահօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պօրօտինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտալօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4431	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթթօ	4100	Թօքիօ	3337
Գէյրօ	1371	Էքօ	1841	Քէլսօ	1058	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գամէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գօզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքակօ	3729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռիալթօ	3329	Վըլթուրնօ	239
Սօլէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1648	Ռինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լօրէնցօ	3191	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Հէրօ	1011	Մալմօ	724	Ռօմէօ	1789	Թօրօ	
Գօրսօ	895	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	1273	Ռօզարիօ	133	Մուրօ	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թօրր։

Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլտինկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

Թոֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆարն, ապրիլ 9ին։

Քոյենցօ շոգենաւը, նաւապետ Գրանթօն, ապրիլ 15ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22 24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—2

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ անհատներու կողմէ պարապուած, փակցուած կամ կախուած և կամ տարբեր կերպով հրապարակաւ ցուցադրուած այն ծանուցումները, որոնք թուղթէ ու խաւաքարտէ զատ ուրիշ բաներու վրայ գրուած են, Դրոշմատուրքի կանոնագրին Թ. յօդուածին 94րդ թիւին մէջ կանխատեսուած տարեկան տուրքերուն ենթակայ են։ Այդ տուրքին վճարումը, նոյն կանոնագրին 55րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է կատարուի իւրաքանչիւր ելմտական տարւոյն սկիզբը։ Հետեւաբար՝ հարկատուներուն կը ծանուցուի թէ երկու ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց՝ 1908 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ ապրիլ 30 (Հ. Տ.)։ Այդ միջոցին հարկատուները պարտին ներկայանալ Ղալաթիա Դրոշմատուրքի գրասենեակը, հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, որոնք կանխատեսուած են Դրոշմատուրքի կանոնագրին Դ. մասին Գ. գլուխին մէջ։ Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ՝ տարեկան դրոշմատուրքը չվճարուած բոլոր ծանուցումները ապօրինի պիտի նկատուին և տուգանք պիտի առնուի իւրաքանչիւր ծանուցումէ, Դրոշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին համաձայն։ Շփոթութիւն չպատճառելու համար՝ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հանրութեան թէ տարեկան դրոշմատուրքի այն վճարումները որոնք մինչեւ 1908 փետր. վերջը (Հ. Տ.) կամ 1323 ելմտական տարուան սկիզբը կը կատարուին, միեւնոյն տարուան կը վերաբերին, ի՛նչ որ ալ ըլլայ այն թուականը, ուր կատարուած է վերջին վճարումը։ Ուստի շահագրգռողները, ամէն պարագայի մէջ, 1324 ելմտական տարուան համար նորէն վճարում կատարելու են վերեւ յիշուած պայմանաժամի միջոցին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

28/10 փետր. 1908 60—33

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութիւն

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ.

Օսմանիէ շոգենաւը նաւապետ Կաթէնչի, կիրակի, 5 ապրիլ 1908 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 7 ապրիլ 1908 (Ը. Ե.), կէսօրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ.

Ասուան շոգենաւը, Նաւապետ Վոլքաբ, ապրիլ 4ին կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէգդ	Նալգօջրա
Մինիա	Էմէյաթ
Ռօֆանա	Գուցիրիա
Թիյզըբ	Մեմֆիս
Նաբոզօֆ	Ֆոյնիկ
Նավարին	Ֆարոս
	Թեպէս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղաշէն ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղաշէն չունին։ ոսկի

Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց ապրանքները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար տոմսակներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.

Գործակալք

Ուիթոլ խան Պանքէ գործ., Պոլիս

ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—13 31 Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրբուլ։

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (123)

ԺԱՔ ԳՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Գ.

Պահ մը լուռ մնալէ յետոյ, Միլու յարեց.

— Ոչ, չեմ կարծեր։ Ալպէր հարուստ է, Մարթ հարուստ էր. բայց երբ մանկամարդ աղջկան հանդիպեցայ, աղքատիկ երեւոյթ մը ունէր։ Այդ բանին խելք չեմ կրնար հասցնել... Այդ ենթադրութիւնը նկատի չառնենք, քանի որ անօգուտ կերպով պիտի կնճռոտէ խնդիրը, ինչպէս կ'ըսէր Լիւսիէն Ռիշօ...

— Ի՛նչ կ'ըսես, գոչեց Մարիէթ։ Մարթ դը Ռիպիէր աղքա՞տ է հիմա, մինչ այնքան դրամ ունէր առաջ և գեղեցիկ արդուզարդեր կ'ընէր։

— Աղքատ է. կամ գէթ այդ երեւոյթը ունի։

— Կը սխալիս, Միլու. ուրիշ մէկը ըլլալու է, զոր Մարթը կարծած ես։ Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ երկու հարուստ հայրիկ ունենալով հանդերձ...

— Չեմ կրնար սխալած ըլլալ. Օբէրայի հրապարակէն մինչեւ Բիրէնէ փողոցը հետեւեցայ անոր։ Գիտե՞ս թէ ո՛ւր կը գտնուի Բիրէնէ փողոցը։

— Ոչ։

— Վէնսանի մէջ գրեթէ...

— Անտառը պտոյտի ելած ըլլալու է։

— Որքա՜ն անմիտ ես, հէգ Մարիէթս. իր տունը կը դառնար պարզապէս։

— Շատ կարելի է. բայց ի՞նչ կ'ելլէ ասկից։

— Համեստ երեւոյթով տուն մը կը մտնէր. օմնիպիւսով գացած էր։ Հագուստները մաքուր էին, բայց ուրիշ գովելի բան չունէր։ Դժբախտութենէ ետ կը դառնար։

— Օրիորդ դը Ռիպիէր դա՞ս կու տայ։ Ինչէն գիտես։

— Մարիէթ, բաներ կան զորս մարդ կրնայ կռահել։

— Այո՛, բայց այն մարդիկ, որոնք կը կարծեն թէ ամէն ինչ կը կռահեն, յաճախ կը սխալին։

— Նմանապէս կ'ընես, երբ չես ուզեր հաստատել իմ խօսքերս, բնաւ հաւանականութիւն չկայ որ լաւ խորհուրդ մը տաս ինծի։ Այն ատեն չեմ հասկնար թէ ինչո՛ւ ատեն կը կորսնցնեմ պատմութիւններ ընելով քեզի, զորս ըմբռնել իսկ չես ուզեր։

— Որովհետեւ անհաւատալի բաներ կ'ըսես։

— Այո՛, ես ալ սկիզբան դժուարութիւն քաշեցի հաւատալու և աչքերուս վրայ տարակուսեցայ, չկրնալով ըմբռնել թէ ի՛նչպէս թշուառութեան մէջ ինկած էր այդ աղջիկը։

Մարիէթի դէմքին վրայ տեսնուեցաւ լայն ու գոհունակ ժպիտ մը։

— Քեզի ըսեմ պատճառը, Միլու. աղքատ չէ ան, այլ այնպէս կը ձեւացնէ, որպէս զի հասկնայ թէ Ալպէր հարստութեա՞ն համար կը սիրէ զինքը։

— Անմիտ խօսքեր կ'ընես։

— Ինչո՞ւ համար անմիտ խօսքեր ըլլան ըսածներս։ Անոր տեղ ես ալ այնպէս պիտի ընէի։

Միլու զինաթափ եղաւ այդ միամիտ աղջկան առջեւ։ Առանց պատասխան տալու, ուսերը ցնցեց։ Յետոյ ոտքի կանգնեցաւ ու դուրս ելաւ։ Մարիէթի չարակամութիւնները կը մոլորեցնէին զինքը։ Մինակ մնալու պէտք ունէր, լրջօրէն լուծելու համար այս զարմանալի հարցը. Մարթ Ռիպիէրի, այսինքն Բիէր Մօրանի անուանի միլիոնատէրին հարազատ աղջկան աղքատութիւնը, որ միեւնոյն ատեն կոմս դը Ռիպիէրի հոգեզաւակն էր։ Միլու երկար ատեն թափառեցաւ և ի վերջոյ մեծ ծառուղիները հասաւ։ Տեսակ մը մեքենական շարժումով, Միլու այն տեղը վերադարձաւ, ուր Մարթի հանդիպած էր. յետոյ նորէն ետ պիտի դառնար, որսի շուներուն պէս միեւնոյն հետքին վրայէն յառաջանալով։ Միլու երկրորդէն աչքէ անցուց այն տունը, ուրկէ ներս մտած էր Մարթ։ Բայց այդ քննութենէն բան մը չհասկցաւ։ Սրճարան մտաւ, ուր քիչ մը առաջ համբերութեամբ սպասած էր մանկամարդ աղջկան դուրս ելլելուն։

— Լաւ տեղ մըն է, սակայն չեմ յուսար որ երկու հազար ֆրանք շահ ձգէ, կը խորհէր Միլու։

Սեղանի մը առջեւ անցաւ և ամերիկեան թարմ, կծու ու խառն ըմպելի մը պահանջեց։ Եղէգի մը միջոցաւ կում կում կուլ տալով ըմպելին, և երբեմն մտախոհութեան վայրկեաններուն մէջ, փոխանակ վեր քաշելու, կը փչէր օդ մը պէս և գունաւոր պղպջակներ առաջ կը բերէր, զորս չէր նշմարեր իսկ։

— Մէկ միջոց կայ իմանալու. երթալ տեսնելու է զինքը։

Ու կանխաւ փափաքեցաւ գիտնալ թէ փորձը պիտի յաջողէ՞ր կամ պիտի կրնար օգուտ քաղել անկէ։ Ու տարտամ սովորութեան մը հնազանդելով, բարձրաձայն ըսաւ.

— Կառսո՛ն, խաղի թուղթեր բե՛ր ինծի։

Միլու կնճռոտ խաղի մը ձեռնարկեց, որ ինքնիրեն յաջողած էր կէս օրէն առաջ։ Սակայն հաշիւներ ըրաւ այս անգամ և ի վերջոյ անյաջողութեան մատնուեցաւ։

— Ինչ տխմար եմ եղեր, մռմռաց Միլու։ Առաջին անգամ ինքնիրենը յաջողեցաւ։ Պէտք է վերսկսիլ...

Միլու աւելի դիւրին խաղ մը փորձեց, բայց ան ալ չյաջողեցաւ. այնպէս կարծեց թէ սխալ մը գործած էր... Ուստի սկսաւ մեղադրել ինքզինքը.

— Իրա՛ւ որ Մարիէթի չափ տխմար կը դառնամ տակաւ։

Երրորդ փորձ մըն ալ ըրաւ։

Այս անգամ յաջողեցաւ, բայց խղճահարութիւն ունեցաւ, խորհելով թէ վճռական վայրկեանի մը մէջ կանոնի դէմ գործած էր։ Բայց ի վերջոյ ինքզինքը արդարացուց սա մտածումով.

— Պահ, թղթախաղին մէջ խարդախութիւնը՝ շահելու ամէնէն ապահով ու զբօսեցուցիչ միջոցն է։

Դ.

Յաջորդ օրը, Բիրէնէ փողոցը երթալով Մարթի բնակած տան դռնապանին հարցուց.

— Օրիորդ Մօրան-Պուասիէրը հո՞ս կը բնակի։

Միլու կ'ենթադրէր թէ այդքան համեստ երեւոյթ ունեցող տան մը մէջ Մարթ հրաժարած ըլլալու էր Տիկին դը Ռիպիէր անունը գործածելէ, իր ընտանեկան անուններէն մէկը, հօրը կամ մօրը անունը առնելով։ Բայց չէր գիտեր թէ ո՛ր անունը ընտրած էր ան։ Երկու անուններն ալ ըսած էր, ճիշդ դատողութեամբ մը։ Դռնապանը փութաց պատասխանել.

— Օրիորդ Մօրան-Պուասիէր հինգերորդ յարկը կը բնակի։ Աջակողմի դուռը զարկէ՛ք։ Սանդուխը բակին խորն է։

Միլու սկսաւ վեր ելլել նեղ, անշուք բարձր սանդուխէն, որ գրեթէ վտանգաւոր կը դառնար անուշադիր մարդոց։

— Պէլվիւէի մարմարէ շքեղ սանդուխը կը յիշեցնէ սա, կը խորհէր Միլու։

Հինգերորդ յարկը հասած ատեն մութ նրբանցք մը մտաւ.

— Բարեբախտաբար, զգուշաւոր մարդ եմ, յարեց Միլու, գրպանէն հանելով լուցկիի տուփ մը։

Բայց լուցկի մը բռնկցնելէ առաջ, իր անձին ուղղած գովեստին վրայ ժպտեցաւ, ըսելով.

— Միլու, այդքան մի՛ գովեր ինքզինքդ. արժանիք մը չէ գրպանիդ մէջ լուցկի ունենալը, քանի որ ծխող մըն ես պարզապէս։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ